

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 15-23 січня 2015 р.

і життя

Я – Волноваха

стор. 6-7

Je suis Charlie

стор. 4-5

Ми – Є!

стор. 19

Український Паганіні

редактор
Світлана СОКОЛОВА

НОВИНИ

Віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко відвідав Різдвяне прийняття у Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета. На захід запросили представників різних гілок української влади, церковних, громадських і культурних діячів та послів іноземних держав.

Патріарх Філарет наголосив, що випробування, через які проходить Україна, – це перевірка на готовність українського народу мати незалежну державу.

Перший заступник міністра культури України Ігор Ліховий узяв участь в урочистостях з нагоди 80-річчя від дня народження знакової постаті літератури шістдесятництва – Василя Симоненка.

У Черкасах, де працював поет, відбулося покладання квітів до його могили, а також представлено виставку тематичної літератури з фондів обласних бібліотек.

У Черкаському драматичному театрі нагородили переможців Всеукраїнської літературної премії імені Василя Симоненка.

Міністерство культури України розробило законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження контрактної форми роботи в галузі культури» (закон України «Про культуру», «Про театри і театральну справу»).

Основним завданням законопроекту є забезпечення соціально-економічних і правових умов для ефективної діяльності професійних творчих працівників закладів куль-

тури, зупинення відтоку талановитих кадрів за кордон, стимулювання розвитку національної культури.

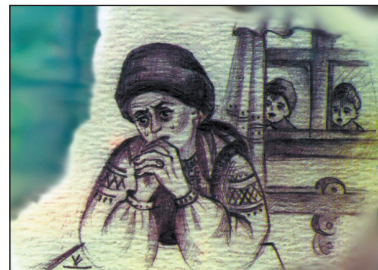
Запровадження контрактної форми трудового договору надасть можливість ефективно застосовувати кадровий потенціал відповідно до потреби закладу і передбачає індивідуальний обсяг роботи.

Текст проекту закону України розміщено на сайті міністерства для громадського обговорення.

У Києві на зупинці Контрактова площа на Подолі діє зимовий бібліотечно-трамвайний маршрут. Бібліотекарі головної дитячої бібліотеки проводять у трамваї майстер-класи, вікторини, конкурси, читають книги, декламують вірші тощо.

Батьки ознайомлюються з новими книжками, репертуаром послуг, сервісів і програмами проведення дозвілля у бібліотеці, отримують консультації бібліотекаря щодо читання дітей. У певні дні працює психолог бібліотеки.

Країна відзначила день українського політв'язня. Харківський літературний музей поминав Євгена Сверстюка, якого не стало 1 грудня 2014 року, і реконструював святкування Різдва Христового в радянських таборах українськими політв'язнями.

14 січня в музеї відбувся вечір пам'яті українських дисидентів – Василя Симоненка, Василя Стуса, Євгена Сверстюка та інших, який називався «Таборове Різдво».

Щороку 14 січня, на день Святого Василя Великого, відомий український філософ-шістдесятник Євген Сверстюк проводив захід «Різдвяні Василі» – пам'яті своїх друзів Василів: Стуса (народився 6 січня) та Симоненка (народився 8 січня).

Гості готували 12 таборових різдвяних страв, власноруч виготовляли ікони, свічки, співали колядки – так, як це було в Пермських таборах.

«Ми будемо заохочувати будь-які громадські ініціативи, пов'язані з очищенням України від пам'яток діячів комуністичного минулого», – про це заявив віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко.

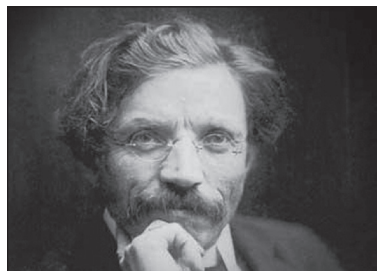
Він повідомив: «Численні монументи, погруддя та інші подібні пам'ятники одіозним діячам тоталітарного режиму, які до того ж відсутні в Державному реєстрі нерухомих пам'яток України, не є об'єктами культурної спадщини ані національного, ані місцевого значення. Тому охороні з боку держави вони не підлягають».

Крім того, за словами В'ячеслава Кириленка, Міністерство культури ініціюватиме виведення з Державного реєстру нерухомих пам'яток України всіх зазначених там пам'яток, пов'язаних із комуністичними діячами.

«Держава не буде протидіяти, а навпаки, всіляко сприятиме будь-яким громадським ініціативам, які боротимуться за очищення України від цих реліктів тоталітарного минулого», – наголосив віце-прем'єр-міністр – міністр культури України.

Віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко під час прес-конференції

Визначено п'ятьох номінантів на здобуття премії імені Шолома-Алейхема у 2015 році.

Це В. Богуславська – за книгу перекладів «Високе дерево», В. Даниленко – за книгу повістей «Тіні в маєтку Тарнавських», О. Зарахович – за книгу «Чехонь», О. Ласкін – за роман «Дом горит, часы идут», а також В. Поліщук – за дослідження шляху поетеси у книзі «Від Григорія Сковороди до Раїси Троянker» і цикл нарисів «Єврейський мотив літературної Черкащини».

За участю віце-прем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка презентовано й обговорено концепцію участі України у 56-й Венеційській бієнале сучасного мистецтва, що стартує в травні 2015 року.

Проект представили члени кураторської групи з підготовки концепції національного мистецького проекту на бієнале Бйорн Гельдхоф (арт-менеджер і куратор

PinchukArtCentre) та Оксана Баршинова (арт-куратор, завідувач науково-дослідного відділу мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. Національного художнього музею України).

Присутні дійшли згоди, що метою участі України у 56-й Венеційській бієнале має бути презентація сучасної української культури як невід'ємної частини європейського і світового культурного простору.

Нову експозицію Шевченкової графіки відкрито у Національному музеї Шевченка.

Із січня в трьох залах музею експонуються жанрові композиції, ілюстрації, портрети (створені митцем під час і після заслання) та малюнки, що зображують побут Аральської експедиції (1848–1849 рр.). Для Шевченка вона стала звільненням від заборони писати і малювати. За цей час він створив понад сімдесят поезій і розкрився не тільки як талановитий художник панорамного пейзажу, але й як спостережливий побутописець.

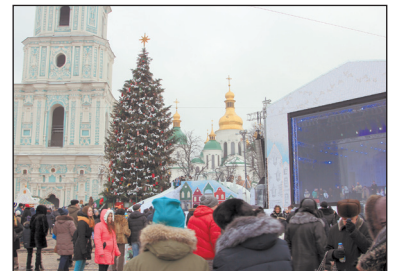
Малюнки своєрідно ілюструють записи-спостереження про експедицію її керівника О. Бутакова, О. Махшеєва і Т. Шевченка (в повісті «Близнець» і листах). Вони рідко експонувалися і тепер, зібрані в одному залі, розповідають про умови перебування, обладнання і житло її учасників.

В Одеському національному театрі опери та балету відбувся Різдвяний фестиваль.

Відкрили захід світовою прем'єрою хорової опери «Різдвяне дійство» українського композитора Лесі Дичко, в якій поєднуються містерія, вертеп, обробки українських народних пісень, колядки, канонічні тексти і наспіви різдвяного Тропаря і Кондака.

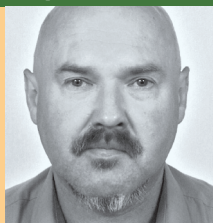
Прозвучали твори Джона Раттера «Gloria» для змішаного хору, мідних духових інструментів, перкусії та органа.

Яскравим завершенням низки святкувань на головній новорічній площі країни, Софійській, стане концерт від Національної оперети України 17 січня о 18:00.

До програми вечора увійдуть як уривки з вистав театру, оперет та мюзиклів, які давно здобули прихильність глядачів, так і номери з оригінальних концертних програм, якими славиться Національна оперета.

редактор
Сергій БАХІН

наголос

ТОДІ Й ТЕПЕР

Саме такі приголомшливі статистичні відомості про кількість меншовартісних пам'ятників Леніну і радянським діячам в Автономній Республіці Крим та всіх областях України оприлюднила у двох номерах 2009 року газета «Культура і життя» за погодженням із Державною службою з питань національної культурної спадщини тодішнього Міністерства культури України.

Обкладинка «Культури і життя» від 11 грудня 2009

- АР Крим – 13;
- Вінницька область – 75;
- Волинська область – 4;
- Дніпропетровська область – 214;
- Донецька область – 69;
- Житомирська область – 39;
- Закарпатська область – 5;
- Запорізька область – 33;
- Івано-Франківська область – 1;
- місто Київ – 8;
- Київська область – 195;
- Кіровоградська область – 90;
- Луганська область – 66;
- Миколаївська область – 138;
- Одеська область – 208;
- Полтавська область – 222;
- Рівненська область – 1;
- Сумська область – 132;
- Тернопільська область – 1;
- Харківська область – 6;
- Херсонська область – 30;
- Хмельницька область – 251;
- Черкаська область – 215;
- Чернівецька область – 2;
- Чернігівська область – 12;
- місто Севастополь – 8.

Тоді, наприкінці 2009 року, газета опублікувала величезний перелік 2038 (!!!) пам'ятників, які Міністерство культури відмовилося заносити до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (із зазначенням повної адреси, номерів рішень щодо їхнього статусу). І це було своєрідним сигналом, закликом до дії – прибирати «тоталітарний мотлох» з українських міст і сіл.

Спираючись на цей перелік на 24-х шпальтах газети, редакція планує започаткувати громадську інвентаризацію вцілілих монументів Леніну і радянським діячам.

Сподіваємося, що суспільство допоможе владі довершити розпочату ще 1990 року справу очищення України.

Точка неповернення мотлоху

Микола ЯКОВИНА

Заяву віце-прем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка про підтримку демонтажу пам'ятників радянським діячам коментує президент Українського національного комітету ІКОМОС Микола Яковина.

Безумовно, таке рішення керівництва Міністерства культури правильне і давно на часі. Ще у 2008–2009 роках за дорученням міністра Василя Вовкуна мені випало опрацювати вилучення з державного реєстру пам'яток тоталітаризму. Міністерство видало тоді 26 наказів на цю тему.

Тоді навіть подальше перебування пам'ятника Леніну навпроти Бессарабського ринку в Києві було вже майже вирішене. Відповідний проект постанови стосовно скульптури Сергія Меркурова (повтореної в кількох примірниках від Новосибірська та Єревана аж до Києва та Севастополя) за моїм підписом кілька разів вносився до Кабінету Міністрів, і з тре-

Після повалення пам'ятника Леніну в Києві 9 грудня 2013

тьої чи четвертої спроби урядовий комітет таки схвалив його у травні 2009 року. Залишалося внести це питання до порядку денного Кабміну і демонтувати пам'ятник напередодні Дня Незалежності.

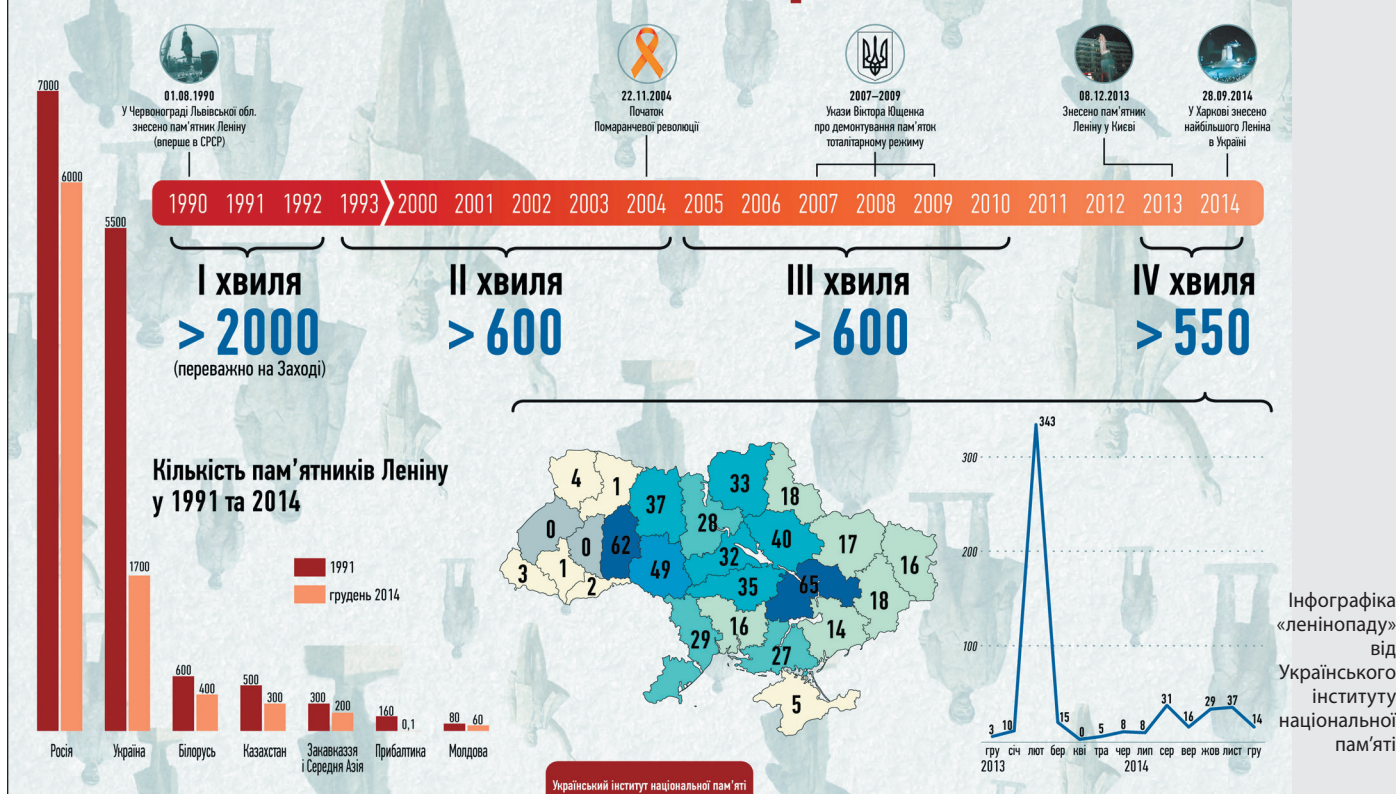
Однак комусь був потрібен скандал – що й сталося влітку 2009 року, внаслідок чого цей об'єкт залишався темою для «підігріву» електоральних настроїв аж до зими 2013-го.

Недавно правозахисник, колишній дисидент і політ'язень, президент Асоціації психіатрів України Семен Глузман описав пам'ятник Леніну на території психіатричної лікарні десь поблизу державного кордону України з Білоруссю. Я ж у 2008 році виявив парний скульптурний портрет Леніна і Сталіна в психоневрологічному закладі на Буковині.

Припускаю, що потрібно залишити там такі твори задля спокою душевнохворих. Так само у Чорнобильській зоні – хай стоять собі й далі. Я, до речі, опрацював ідею саме там, на межі, створити парк монументів тоталітарної доби. Музеефікація задля застороги прийдешнім – найкраща доля артефактів тієї доби. Хоча частину ще й можна продати дивакам, які колекціонують подібне...

Обурює фарисейство тих, хто пускає сльозу за пам'ятниками тоталітарним виродам і мовчить, коли історичні міста поварварському забудовують, коли музеї обстрілюють на Донбасі, коли історію нашу крадуть у Криму, коли наших людей убивають, а нам усім як народу відмовляють у праві на існування.

Як зносили ленінів в Україні

редактор
Леся САМІЛЕНКО

політика і культура

Вячеслав Козак,
парламентський оглядач
Українського радіо

– Події у Франції зараз обговорює весь світ. Активна участь українців у цьому обговоренні цілком логічна, бо це надважливі проблеми, які торкаються свідомості кожного українця.

У головах у нас війна, але такого жахіття, як розправа над людьми, які жартують, слава Богу, в нас ще не було. Сподіватимось, і ніколи не буде...

Мустафа Джемільєв,
народний депутат України

– Спробую обґрунтувати участь Росії в організації трагічних подій у Франції. Сповідників мусульманства образили карикатурою на Пророка років п'ять тому... Карикатуристів розстріляли зараз, коли Путіна стурбувала активна солідарність французького керівництва з Україною. А звинувачення мусульман у тому, що відбулося, несправедливе, адже йдеться про терористичний акт, а не про віросповідання як таке.

Михайло Ратушний,
політик, голова Всесвітньої
координаційної ради

– Я відповім запитанням, яке ставили у таких випадках ще древні римляни: «Кому це вигідно?»

Так-от, для Путіна ця розправа, як фактор, який відволікає керівництво Франції від питання солідарності з Україною, не лише вигідний, але й навіть найефективніший при досягненні мети. Щось

треба було робити і з угодою про постачання військової техніки, і з зустріччю в Астані за участю французького представника, і з лояльністю до України.

Нині Президент Франції зосереджений на проблемі тероризму у своїй країні. А головною метою Путіна якраз і є переадресація пильної уваги світової спільноти від проблем України на територію Європейського співтовариства.

Олександра Кужель,
народний депутат України

– Цей цинічний терористичний акт я розцінюю як розплату за публічність та інакodomство у Франції, одній із європейських держав, яка має давні демократичні традиції.

Зовнішній вплив зацікавленої у дестабілізації в Європі країни прочитується однозначно, але правову оцінку має дати різностороннє розслідування та відповідні органи Франції.

Віталій САТАРЕНКО,
командир батальйону особливого
призначення МВС «Київ – 1»

– А я дуже хотів би подивитися на кількість квітів і запалених свічок біля нашого українського посольства в Парижі...

Чи може там і досі бовванити білборд із таким знайомим і промовистим висловом «Ми глибоко стурбовані»?.. Можливо, іще позаторік поставили?

Перед очима інша картина. У Києві, біля Будинку офіцерів, на стіні військового музею висить величезний банер із чорним тлом. Там фотографії загиблих в АТО. Так-от, мені забракло сил подивитися вище другого ряду. Занадто багато знайомих облич ще з Євромайдану...

І щось маршу керівників європейських держав я в Києві не бачив...

Тож вибачте, я зовсім ніякий не «Charlie»... Я – Українець...

Французьке видання «Le Monde» розшукало автора вислову «Я – Шарлі» («Je suis Charlie»), який став логотипом акції проти теракту в сатиричному тижневику «Charlie Hebdo». Ним виявився француз українського походження Жоакім Ронцин (Joachim Roncin).

«У середу, 7 січня, Жоакім Ронцин розмістив на своїй сторінці у Твіттері графічне повідомлення “Je suis Charlie”. Просте і потужне. Відтоді його “Je suis Charlie” обійшло увесь світ», – пише «Le Monde».

За кілька днів хештег Ронцина став найбільш популярним в історії Твіттера.

Автор розповів про себе, що є французом українського походження, працює редактором тижневику про стиль і моду та до останніх подій не мав жодного стосунку до «Charlie Hebdo». «Я відчув гостру потребу висловити обурення кривавим убивством, тому о 12:57 (за Парижем), через півгодини після перших повідомлень про теракт, написав цей вислів у Твіттері», – сказав Ронцин.

Пізно ввечері 11 січня у Парижі Президент України Петро Порошенко зустрівся з автором вислову «Je Suis Charlie». Про це у Твіттері написав прес-секретар Президента Святослав Цеголко.

Президент Петро ПОРОШЕНКО перед Посольством Франції.
Фотознімок: Укрінформ

«Особливо приємно, що він українського походження», – зазначив Цеголко. Як відомо, 11 січня в Парижі на Марш єдності в пам'ять про жертв терактів 7 та 9 січня на площу Республіки вийшов приблизно мільйон людей, серед них 30 світових лідерів, в тому числі й Петро Порошенко. Загалом на вулиці різних міст Франції вийшло понад 3 мільйони людей. Вони вшанували пам'ять жертв серії терактів, а також виступали на підтримку свободи слова і проти тероризму.

Володимир Парасюк,
народний депутат України

– У Путіна є останній дієвий механізм – активізація терористичного ресурсу в Європі. Саме його використання і закладене в основу цієї сумнозвісної спецоперації в Парижі.

Ані мусульмани, ані християни не мають жодного впливу на криваві події.

Робиться все руками терористів, і оцінювати ці події потрібно з точки зору поширення впливу терористів на ситуацію в Європі.

Сергій Власенко,
юрист, народний депутат України

– Сам факт розстрілу журналістів, митців – жахливий. Такого ще не знав світ.

Очевидні всі складники грандіозного злочину: порушення прав людини, кримінал, міжконфесійні чвари тощо.

Але правову оцінку дає лише суд, бо у цій справі вже сьогодні актив-

но обговорюється факт чи псевдофакт так званого релігійного спротиву, що звучить украй парадоксально.

Там справді дуже багато підводних течій, які навітряки ведуть до проблем віросповідання та міжконфесійних чвар, що давно інспіруються у Франції.

Як юрист, маю за тверде правило ніколи не стверджувати того, що не доведено законним слідством.

Микола Княжицький,
народний депутат України

– Мої гіпотетичні роздуми стосовно участі у цій спецоперації російських організаторів тероризму однозначні.

Я належу до кола тих людей, хто добре розуміє, яка ситуація склалася у стосунках між Францією та Україною.

Російська сторона вкрай зацікавлена в тому, щоб зосередити інтереси теперішнього французького керівництва на внутрішній ситуації країни.

Кожен має право публікувати карикатури на будь-яких пророків і святих, але ніхто не зобов'язаний це робити.

Свобода слова французьких журналістів полягала у праві це робити. Моя свобода – не ображати вірян.

Маємо захищати свободу кожного, як і право вибору у цій непростій дилемі.

Айдос Садиков,
журналіст, представник
демократичної
опозиції Казахстану

– Я знаю лише те, що пріоритетними інтересами будь-якої держави мають бути інтереси корінної нації цієї країни, з якими повинні рахуватися представники інших етнічних культур та віросповідань.

Але у випадку з французькими карикатуристами йдеться про інспіровану і керовану ззовні спецоперацію. Можна лише здогадуватися про особу замовника.

Віктор Пинзенік,
народний депутат України

– Правової оцінки цих подій я дати не можу. Це винятково в компетенції карного розслідування. Але моя моральна оцінка проста: тероризм в усіх його проявах – це жахливо! Реакція української спільноти адекватна терористичним діям Росії. Роль Путіна в підтримці терористичних угруповань у Європі добре відома.

політика і культура

■ ТРАГЕДІЯ «CHARLIE HEBDO»

Париж 13 січня 2015

Сатиричну газету «Charlie Hebdo» було засновано в 1969 році. Серед іншого, тут публікували карикатури на іслам і на пророка Магомета. Передостанньою такою публікацією, що отримала розголос, став відгук на аматорський фільм «Невинність мусульман» у вересні 2012 року. Після цього відгуку почалися заворушення в арабських країнах з американською присутністю.

Редакція неодноразово ставала об'єктом нападів. 2011 року невідомі підпалили будівлю, в якій розташовувалася редакція, жбурнувши туди коктейлем Молотова.

7 січня 2015 року в Парижі об 11:30 за місцевим часом кілька невідомих у масках із криками «Аллах акбар» увірвалися до редакції, де почали стріляти з автоматів Калашникова.

Напад спричинив 12 смертей. Серед жертв – чотири французькі карикатуристи – працівники редакції газети, зокрема й головний редактор Стефан Шарбоньє, та двоє поліцейських.

■ ПРОТИ ТЕРОРИЗМУ

Париж 11 січня 2015

Увечері того ж дня поліція Франції встановила особи трьох підозрюваних у нападі – громадян Франції алжирського походження, уродженців Парижа братів Саїда і Шерифа Кауші віком 34 і 32 роки, які раніше підозрювалися в участі в джихадських організаціях. Двома днями пізніше, вранці 9 січня, вони захопили типографію в місті Даммартен-ан-Гоель, де їх увечері й було вбито французькою поліцією.

Спільник братів, француз сенегальського походження Амеді Кулібали, 8 січня вбив жінку-поліцейського в місті Монружі, а 9 січня захопив заручників у кошерній крамниці на сході Парижа, де його також було вбито французькою поліцією.

Увечері 7 січня сотні людей почали стихійно збиратися в різних містах Франції для того, щоб висловити підтримку сім'ям загиблих журналістів. Багатотисячні мітинги на знак протесту проти нападу терористів на редакцію стратегічного журналу «Charlie Hebdo» відбулися в 21 місті Франції.

11 січня 2015 року о 15:00 у Парижі на площі Республіки почався марш єдності проти тероризму, на який вийшли сотні тисяч людей. Колону світових лідерів очолили Ангела Меркель, Франсуа Олланд, Маттео Ренці та Петро Порошенко.

Співчуття і солідарність

Анатолій СЕРИКОВ

Два дні, наступні після трагічних подій у Парижі, в Україні були вихідними.

Так судилося, що я був у Києві і двічі опинився на Рейтарській 39, під стінами Посольства Франції в Україні. Вдруге – із фотоапаратом.

Вразили обличчя людей, які приходили сюди з квітами і свічками, їхній щирий смуток, природне співчуття і переживання.

Познайомився зі старшим чоловіком – Миколою Пилиповичем Зінченком (на знімку внизу), будівельником за фахом, пенсіонером зі стажем. Він приніс букет червоних гвоздик...

Повернувшись додому, я натрапив на слова: «Хтось із ФБ-друзів написав, що тварини відрізняються від людини тим, що не вбивають одне одного через малюнки. А ще людина відрізняється від тварин тим, що вмє брати близько до серця чужий біль і робити його власним...»

Роздратування

Обкладинка журналу від 7 листопада 2012

Нещодавно я писав, що попри все (непропорційність кари смерті до вини малювання похабних малюночків, неприпустимість самосуду, конспірологічний – але, можливо, цілком реальний – «слід Путіна» та ін.), отже, попри все, малювання карикатур на те, що для інших людей є святым, – річ глибоко огидна й абсолютно неприйнятна.

І що ми маємо не терміново вивісити всі по карикатурі на Мухаммеда у своєму Фейсбуці (як додумався закликати всіх небезвідомий Ходорковський), а, навпаки, – зрозуміти неприйнятність такої практики з будь-чийого боку будь-коли і будь-де у майбутньому.

Учора, на підтвердження своїх слів, отримав візрєць того, як «сакралізовані» нині засобами масової інформації убиті карикатуристи «бачили» Пресвяту Трійцю. Публікую цю світліну обкладинки «сатиричного» журналу з великою огидою, яку переважає лише сподівання на

те, що вона прислужиться протверезінню тих, хто ще не кінцево «з'їхав з катушок».

Гнусотворство не є свободою, бо свобода – свята, а гнусотворство – бридотне. І представлення його як «цінності» руйнує всякі цінності взагалі.

Якщо ви ходите до Церкви, якщо хреститеся, якщо хрестили своїх дітей, якщо на Великдень святите крашанки – то маєте знати, що Церква не закликає і не вчить вас малювати Спасителя в образі молодика, котрий злягається із власним Отцем. Якщо ж ви приносите олівці до французької амбасди «на знак солідарності» з тими, хто творив таке, то вам слід визначитися. Хто за «культуру», пропаговану карикатуристами-лайномазами й до них подібними – тому хреста з ший вартує зняти.

Олексій КЛЯШТОРНИЙ, голова центрального координаційного комітету Всеукраїнської профспілки «Народна солідарність»

редактор
Євген БУКЕТ

інформаційний простір

WORLD PRESS FREEDOM

Україна посіла 127 місце в рейтингу свободи слова за даними щорічної доповіді World Press Freedom—2014 міжнародної організації «Репортери без кордонів».

У порівнянні з минулим роком Україна опустилася на одну позицію в рейтингу, що включає 180 країн світу, і розташувалася між Колумбією і Афганістаном, пише «Європейська правда».

На першому місці рейтингу – Фінляндія, в першу п'ятірку також увійшли Нідерланди, Норвегія, Люксембург і Андорра. Далі розташувалися Ліхтенштейн, Данія, Ісландія, Нова Зеландія і Швеція.

Росія в рейтингу зайняла 148-ме місце, як і рік тому.

Замикають список Китай, Сомалі, Сирія, Туркменістан, Північна Корея та Еритрея.

Карикатура: ВасильГУЛАК. 1918 рік

ЗАБОРОНА КАРИКАТУР

Камчатське управління Роскомнадзора направило місцевим ЗМІ лист з попередженням про неприпустимість публікації в медіа карикатур на релігійних діячів і розміщення посилань на матеріали, в тому числі авторські, що виправдовують події 7 січня в Парижі та релігійні карикатури.

ВАСИЛЬ ГУЛАК

Карикатура: ВасильГУЛАК. 1918 рік

Василь Гулак – український художник, гуморист початку ХХ століття, автор понад 350 поштових листівок. Його роботи пропагували українську культуру, побут і багатство української мови. Василь Гулак співпрацював з низкою періодичних видань, такими як: «Київське життя», «Київська думка», журнал сатири «Цвях». Його праці мали гострополітичний та агітаційний характер, але більшість робіт гумористичних та карикатурних. Листівки були вперше видані в 1918 році.

Олівець масового ураження

Євген БУКЕТ

Спілкуємося з відомим українським художником-карикатуристом, аніматором та музикантом Юрієм Журавлем із Рівного.

– Розкажіть про традиції української карикатури.

– Треба почати з того, що в Україні були досить глибокі традиції карикатури ще з часів журналів «Гедзь», «Перець» та інших. І художників-карикатуристів в Україні завжди вистачало. Єдине, що, можливо, їх свого часу залякали, і вони ставали несміливими у творчості, якимись недолюбленими або змушені були працювати на владу. А якщо працювати на замовлення влади, то це виходить не карикатура, а пародія на карикатуру. Це вбиває справжнього художника...

Так і сталося, що цей жанр став поступово зникати. Ніша стала незаповненою, і її швидко змінило телебачення. Друкована продукція стала не такою популярною, тому втратила свою актуальність і карикатура, згасла активність художників-карикатуристів.

Юрій ЖУРАВЕЛЬ

Але зараз спостерігається нова хвиля в цьому жанрі. Я, наприклад, це відчуваю на собі. У соціальних мережах карикатури, якщо вони справді влучні і сміливі, б'ють усі рекорди переглядів. Я свої роботи також поширюю в соцмережах, і люди активно їх підхоплюють. Саме так роботи стають популярними, впізнаними.

– Поділіться враженнями щодо карикатур у «Charlie Hebdo».

– Я не стежив за тим, які карикатури виходять у «Charlie». Справа в тому, що мене останнім часом не дуже цікавлять події, які відбуваються в Європі. Багато хто вважає, що працівників редакції журналу

вбили ісламісти, бо художники образили якогось їхнього пророка, намалювавши його в неприйнятному для них образі. Але ж із боку цих художників були подібні закиди і щодо християнства.

І взагалі журнал аж надто сміливий. З боку різнорелігійного, різноконфесійного населення Європи терпляче і спокійне ставлення до подібних жартів було еталоном толерантності. «Charlie» сміливий іноді навіть андеграундно, поп-панківському. Але водночас він живий. Людям це цікаво, журнал купують і читають.

– Де межа сміливості?

– Справа в тому, що межа у кожного різна. І звичайно, є багато закомплексованих людей, які живуть за своїми правилами і релігійними канонами, тому такий гумор їх дратує. Художники відчувують більше свободи, і в них повністю розв'язані руки, тому вони сміливі у своїй творчості.

– Чи така творчість не є проявом несмаку?

– Нехай люди, які критикують цю творчість, власним прикладом покажуть справжній смак.

Наприклад, російська пропаганда працює з великим смаком. Вона дотримується тра-

дицій ще часів НКВС. І робить це професійно. А смак це чи несмак – вирішувати майбутнім поколінням. Колись творчість Чарлі Чапліна вважали страшним несмаком, примітивізмом. Так само колись ставилися й до п'єс Шекспіра і до творів Пушкіна...

Отже, хай час розсудить, що це було насправді.

– Що думаєте про «сміливий» вандалізм меморіалу Небесній сотні у Рівному?

Юрій ЖУРАВЕЛЬ.

«Charlie Hebdo! Notre lutte continue!!!»

Майданна карикатура

Богдан ВОРОН

У західному світі карикатура займає чималі площі на перших шпальтах поважних видань, роботи стають предметом виставок та каталогів.

А як же українська карикатура? Наші автори за часи незалежності отримали найбільше нагород та відзнак на різних конкурсах у світі, проте у своїй країні часом змушені виходити на барикади, щоб бути побаченими.

Художник-карикатурист із Києва Олег Смаль торік у січні представив свої твори на Євромайдані, називав свою виставку просто неба «міжбарикадною» – вона розміщена на Хрещатику, між Європейською площею та майданом

Незалежності. Під час штурму 18 лютого всі роботи були знищені. На залишках карикатур сліди від армійських чобіт...

У щирого художника подібне варварство викликає лише подив, адже карикатура через усмішку спонукає до мислення. Але в ті дні мовчали музи і говорила зброя...

Євромайдан – це духовна барикада українців, тому після міліцейського безладу Олег Смаль відновив свою експозицію. Художник на барикадах не вперше, на Майдані 2004 року він теж влаштував виставку, доносив свою творчість без посередників.

Автор працює майже в «дитячій» техніці. Образи виникають на папері за допомогою туші, пера, кольорових олівців. Фарби використовує рідше, адже вони висихають довше, а в подібному жанрі

Юрій ЖУРАВЕЛЬ. Допа

потрібна журналістська оперативність та підхід.

Олег Смаль 25 років малює політичну карикатуру, сьогодні у його портфоліо до 15 тисяч опублікованих у пресі робіт. Художник почав малювати ще під час навчання в інституті. Довгий час працював у газеті «Київські відомості», приблизно сім років співпрацював з англійською

газетою «Kyiv Post». Керівництво цього видання розірвало відносини з Олегом Смалем за карикатуру в якій, як пояснили у виданні, «президент Леонід Кучма був зображений схожим на п'яницю». Як вільний художник Олег Смаль співпрацює із впливовим тижневиком «Дзеркало тижня», редактор Юлія Мостова запропонувала йому малювати карикатури у кожному номері. Сьогодні митець співпрацює також із громадсько-політичним виданням «Свобода» (не плутати з газетою ВО «Свобода») та сайтом політики Юрія Луценка «Третя республіка». Олег Смаль – переможець і призер багатьох конкурсів карикатури в Ірані, Італії, Китаї.

Поруч із експозицією просто неба Олега Смалья – три десятки карикатур лідера гурту

інформаційний простір

■ УКРАЇНЬСЬКА САТИРА

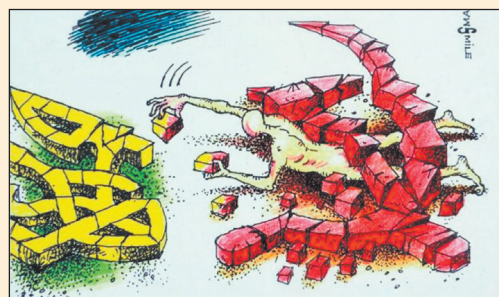

Богдан ВОРОН

Сьогодні ми маємо сотні сторінок з анекдотами в Інтернеті, зокрема вигадані новини від «UaReview», фотопародії та карикатури на сайті «Дурдом» та багато іншого. Користувачі соцмережі «Facebook» тішаться карикатурами Юрія Журавля, у російському «Вконтакті» є чимало українських спільнот, які збирають карикатури та «фотожаби», відтак задовольнити потребу в сатирі є де.

15 мільйонів українців користуються мережею, і їхня кількість зростає. Друковані ЗМІ не встигають за Інтернетом. Люди не хочуть платити за те, що можна отримати безкоштовно. Реклама, на кошти від якої жила традиційна преса, потроху відтікає в інші медіа. За кордоном це добре помітно – багато видань просто відмовилися від паперу.

Однак це не означає, що настане «смерть друкованих медіа». Інтернет не поборює ні книгу, ні телебачення. Паперові медіа стануть елементом розкоші, будуть виходити рідше, але містити вишукану добірку думок та аналітики. Майбутнє за високоякісною журналістикою та... карикатурою. Можливо, сатиричний журнал в Україні буде он-лайн і швидко даватиме відповідь на події дня, а найкраще та найактуальніше в мережі буде з'являтися друком щотижня чи щомісяця у добротній верстці.

Карикатура: Олег СМАЛЬ

До речі, журнал «Перець», якого хто тільки не хоронив, зараз «на передовій». Карикатурист Сергій Коваль разом з однодумцями вже випустив для вояків у зоні АТО низку бойових листків. Якщо «Перець» має волю до життя, то, можливо, він і стане тим сатиричним журналом, якого бракує? А можливо, це останній акорд у його пісні, бо, щоб вижити у мінливому медіаландшафті, потрібно бути хамелеоном, а не «Крокодиллом». Та Майдан засвідчив, що сатира майданчика потребує – вона була на барикадах, стінах, звучала зі сцени.

Трагедія із «Charlie Hebdo» продемонструвала, яким має бути наш сатиричний журнал. Тоді його хотітимуть купувати та читати, він труситиме суспільство, бо покаже, хто ненависть прикриває вірою, а злодійство – державними інтересами чи суспільною мораллю. Сатиричний журнал вимагатиме від авторів самопожертви, бо така праця нагадує хресну дорогу з прокльонами, погрозами та судами.

Богдан ВОРОН

– Коли зіпсували меморіал Небесної сотні в Рівному, звідуєш лунало багато співчуттів і порад, а також висловлювань про бажання знайти тих, хто це зробив. Але рівняни вчинили мудріше – вони швиденько все помили і вичистили. Такі акти вандалізму здійснюються для того, аби привернути увагу, і все. А тут воно все було швидко виправлено і забуто. І це ще раз довело: ми – європейське місто. І ми правильно реагуємо на такі провокації. Просто чистимо і продовжуємо жити.

Скажу відверто: події на Майдані мене дуже змінили. Я щодня вчуся, змінююся і не знаю, якими рамками обмежуватиму себе в майбутньому. Можливо, і я колись піднімуся до того рівня свободи.

– **Якої реакції очікуєте після подій у Парижі?**

– Можливо, в Європі все набагато простіше, тому що люди більш вільні у виборі способу життя, сексуальної орієнтації, у виборі віри й церкви. Тому, можливо, ці карикатури в журналі мали б спонукати замислитися щодо дій прихильників віри, звернути на щось увагу. Звичайно, вони провокували.

А ще скажу, що сучасне суспільство, особливо європейське, стало дуже спокійним і лінивим. Його важко «розкачати». Європейцям потрібен сильний поштовх, струс, аби вони зрозуміли загрозу або ви-

словили стурбованість. Це починає дратувати. Не дивно, що у нас тепер можна почути такі вислови: «Якщо буде ще 3–4 таких теракти у Франції – ми теж висловимо їм свою стурбованість». І це слушно.

Порошенко полетів у Францію і висловлював співчуття французам. Чоловіче, ти поїхав би на наш фронт і там висловив співчуття, сказав би «ні» тероризму от там, у Пісках! У нас теж є чому співчувати і чим обурюватися. І взагалі, ми занадто багато уваги приділяємо нині Європі. Мені, звісно, теж шкода вбитих художників, але, можливо, таким чином Європа швидше зрозуміє, наскільки страшним ворогом є Москва.

– **Вважаєте, що карикатура – це зброя?**

– Сміх – це теж зброя, олівець – це дуже класна зброя. Упевнений, що своїм олівцем я піднімаю патріотизм хлопців. Я теж багато працюю, маю такі собі обереги – янгола-охоронця з автоматом або маленького патріота з булавою – захисника Вітчизни. Солдати на фронті зазвичай ховають їх собі в «броніки».

Карикатурою можна також висміювати ворога. Щоб вояки більш упевнено себе почували і розуміли, що перед ними не сильний непереможний бог, а те, що вони можуть легко знищити. Більше того, зараз можна висміювати і недоліки нашої армії. Кажуть, що нашому

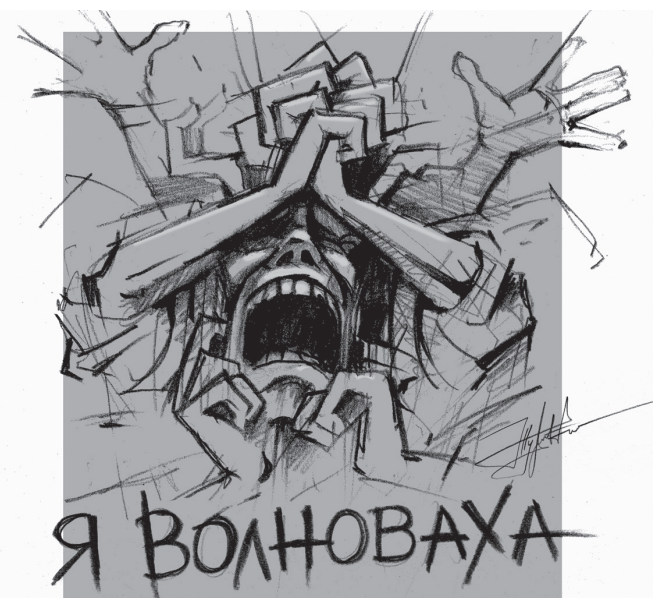
новенькому уряду дуже важко, і не варто зачіпати тему влади. А я вважаю, що якщо ні газети, ні радіо, ні телебачення цим не займатиметься, то цим буду займатися я.

Я не втомлюся критикувати Яценюка, Порошенка, Верховну Раду й усіх представників влади, які були до того і які прийшли з Майдану. Владу потрібно критикувати, показувати, що вона іноді робить неправильні кроки або діє занадто повільно.

Знову ж таки, на війні є проблеми з алкоголізмом, дисципліною, мародерством... Звичайно, не хочеться це представляти на загал, щоб бачили

представники ворожого табору чи «ватники». Але якісь виховні листки з карикатурами для вояків мають бути. Так, я вважаю, що мають бути невеличкі «лікнепи».

Для прикладу розповім, як нещодавно був у Брюсселі в штаб-квартирі НАТО. Там мені запропонували до наступних європейських маневрів намалювати жартівливу брошуру про енергозбереження на маневрах і альтернативні способи видобутку енергії. Дуже цікава робота, бо ідея полягає в тому, що вони хочуть застосувати не нудні інструкції, а карикатури. Це і креативно, і чудово. І це прогресивно.

Юрій ЖУРАВЕЛЬ. «Я – Волноваха»

«OT VINTA» Юрія Журавля – «Виставка на барикадах».

У доробку митця з Рівного понад 500 карикатур та шаржів на відомих українських політиків, діячів культури. Чимало робіт присвячені подіям на Майдані. Його влучні карикатури – спосіб боротьби з байдужістю, страхом, лінійною та жадібністю, а їхній появі завдячуємо палкій натурі автора – він від початку підтримував Майдан музикою, а емоції вистачило і для карикатури.

Техніка карикатури Юрія Журавля – це графіка, виконана олівцями, з нанесенням штрихів по формі зображення. Опозиційних політиків та культурних діячів автор рисувє делікатніше, використовуючи акцентований стиль – він гіперболізує деталі обличчя, додає елементи гумору, владу ж піддає нищівній сатирі.

Юрій Журавель малює карикатури ще зі студентських років. За фахом – учитель початкових класів основ образо-

Карикатура: Олег СМАЛЬ

творчого мистецтва. Працював художником у театрі. Водночас він лідер популярного гурту «Ot Vinta», ініціатор кінофестивалю «Двері», флеш-мобів «ЧЖ», «Велодень», окрім того створив громадську організацію «Діти підземелля».

В Україні жанр карикатури – це дуже потужне явище, але для читача преси майже невидиме. За часів незалежності в країні сформувалася потужна команда митців, зокрема Анатолій Казанський, Юрій Кособукін, Володимир Казанев-

ський, Віктор Кудін, Анатолій Василенко, Костянтин Казанчев, Марина Туровська, Олексій Кустовський, Олег Смаль та багато інших.

Окрім робіт Олега Смалья та Юрка Журавля, на Майдані виставлялося чимало карикатур невідомих авторів, деякі твори досі висіли на «євроялинці», ними були обклеєні стіни Будинку профспілок. Жартують, що Майдан став національно-визвольним мистецьким фестивалем, бо для 40-мільйонної нації було вкрай мало можливостей самореалізуватися через радіо, телебачення та пресу.

Залишається сподіватися, що українська політична карикатура з Майдану повернеться на сторінки української преси, а це означатиме її повноцінне життя і сподівання на успіхи у боротьбі з соціальними бідами.

Мистецький альманах «АРТЕС» (скорочено)

Головний редактор
журналу «Український театр»
Надія СОКОЛЕНКО

театр

■ КИЇВ

Напередодні нового року 30 акторів із різних театрів Києва записали відеозвернення «Листи на фронт» у Національному театрі імені Івана Франка. Цей проект було здійснено в рамках програми підтримки української армії.

«Листи на фронт» – це звернення зі словами підтримки і вдячності, з найщирішими вітаннями і найсердечнішими побажаннями до бійців АТО від творчої інтелігенції.

У записі взяли участь: Галина Яблонська, Ксенія Баша, Ренат Сеттаров, Олександр Печериця, Анастасія Добриніна, Анатолій Гнатюк, Поліна Лазова, Ярослава Гуревич, Дмитро Рибалевський, Олексій Зубков, Тарас Постніков, Олена Рєпіна, Тарас Жирко, Віталіна Біблів, Микола Боклан, Ірма Вітовська, Олена Гончарук, Володимир Горянський, Олеся Жураковська, Леся Самаєва, Тетяна Кобзар, Ольга Мальчевська, Алла Мартинюк, Ганна Тамбова, Євген Нищук, Наталя Доля, Неоніла Білецька, Тамара Трунова та інші.

■ ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Іван ШЕПЕЛІВ

Обрано нового голову Дніпропетровської міжобласної організації Національної спілки театральних діячів України. Ним став режисер Дніпропетровської філармонії імені Л. Когана, народний артист України Іван Шепелєв. Реорганізація Спілки відбулася вперше за понад 20 років.

Нині міжобласний осередок бачать як відкриту платформу для реалізації творчих ідей. Реформуватиметься структура організації, театральний фестиваль-конкурс «Січєславна» і єдиний в Україні відкритий конкурс молодих конферансьє.

■ КИЇВ

Напередодні нового року голова Національної спілки театральних діячів України Лесь Танюк нагородив найкращих театральних митців всеукраїнськими і міжнародними відзнаками.

Художній керівник Київської академічної театральної майстерні «Сузір'я», голова Київського міського відділення Спілки Олексій Кужельний удостоєний премії в галузі режисури імені Сергія Данченка. Премію імені Панаса Саксаганського присудили художньому керівнику Кримського українського музичного театру Біялу Біялову (актор, режисер, кіноактор, менеджер, голова Кримського відділення Спілки).

Премію імені Віктора Афанасьєва нагороджено директора Чернівецького театру ляльок Ореста Василаска, а премію імені Марії Заньковецької присуджено Людмилі Натанчук, актрисі Волинського українського музично-драматичного театру імені Тараса Шевченка. Премією Федора Нірода нагороджено головного художника Національної опери України Андрія Романченка, а директор Харківського театру музкомедії Ігор Коваль здобув премію імені Миколи Садовського.

Нові різдвяні історії

Надія СОКОЛЕНКО

Зустріч свят із балетами Радю Поклітару може стати доброю традицією. Раніше таким спектаклем був «Лускунчик».

А під новий рік «Київ модерн-балет» представив нову прем'єру – одноактівку «Довгий різдвяний обід» Торнтонна Вайлдера на музику «Пір року» Антоніо Вівальді. Американський письменник написав цю п'єсу у 1931 році, а майже через 30 років як лібрето для своєї опери її використав німецький композитор Пауль Гіндеміт (1960).

Прикметним став і перегук ідеї п'єси Вайлдера із одним із найвідоміших епізодів «Громадянина Кейна» Орсона Веллса – монтаж дев'яти років подружнього життя Кейна як серії фотографій родини за сніданком. Утім, цей принцип монтажу для показу мінливості життя нині вже широко використовуються – наприклад, у відеороликах «Світова мода ХХ ст.» тощо.

90 років із життя родини Байярдів – багато в чому фі-

Сцена з балету «Довгий різдвяний обід»

лософська притча про швидкоплинність життя – в авторстві Радю Поклітару (лібрето, хореографія, постановка) зазнали деяких змін. Головним персонажем стала Служниця у виконанні Мішеля Фондю: змінюються покоління, народжуються, дорослішають, паруються, вмирають різні представники сімейства, гине ціла родина, однак Служниця залишається незмінним персо-

нажем, Лелекою і Хароном в одній особі. Вона починає балет і завершує його сценою із шампанським – святкуючи добре зроблену роботу. Також замість одних дверей Смерті і Народження Поклітару ввів два виходи, акцентувавши саме на вмиранні – яскраве світло, пручання приречених на небуття...

У низці застіль і святкувань проходять перед нами

долі людей. Немов метелики-одноденки, вони зникають, не залишаючи після себе нічого, що дало б привід згадати про них наступним поколінням. Утім, Радю Поклітару далекий від догматичних повчань, тож звертається до глядачів засобами яскравої, гротескової хореографії.

За допомогою пластичного нюансування постановник влучно й іронічно розповідає, що за ці 90 років у родині Байярдів (немов у родині Будденброків з однойменного роману Томаса Манна) трапилося багато чого – від ідилії першого покоління, через німфоманок, гульвіс, вояків, гомосексуалістів, п'яниць, божевільних і просто цілком нормальних і традиційних чоловіків і жінок. Ще одна родина з історією йде у небуття, наостанок з'являючись як одне величезне сімейство, але з білими крильцями й німбами.

Свою нову постановку, зміну мови Радю Поклітару вдало відтінити показом вистави 2010 року як першої частини балету – «Квартет-а-тет», значно менш буквальної й ілюстративної, не так іронічної, як філософської.

Художник із театру

3 січня 2015 року заслуженому художнику України Володимирові Сидорукі виповнилося 90 років.

У становленні його як митця велику роль відіграла праця в театрі. Наприкінці війни він служив художником при пересильному пункті обласного військового комісаріату міста Станіслава (нині Івано-Франківськ).

Станіславському музично-драматичному театрові потрібен був художник. По закінченні війни генерал Кирило Москаленко «подарував» 20-річного рядового Сидорука театру. Згодом Володимир Федорович у листі до заслуженого артиста України, голови ради ветеранів Великої Вітчизняної війни Національної опери України імені Т. Шевченка в Києві Бориса Степаненка згадував: «Там я познайомився з низкою акторів. У цей час повернулася група акторів з колишнього театру «Березіль», в якому був режисером Курбас. Вимогливість висока і художній багаж цих акторів викликали повагу».

Володимир Сидорук створив художне оформлення до вистав за п'єсами «Украдене щастя» Івана Франка і «Назар Стодоля» Тараса Шевченка. Збереглися за-

Актор Сугедей у ролі Виборного з вистави за п'єсою «Наталка Полтавка» І. Котляревського

вершені акварельні ескізи до спектаклю «Назар Стодоля» – «Світлиця в хаті сотника Хоми Кичатого» та «Біля руїни корчми», підготовчі малюнки до яких

зроблені з музейних експонатів. Перелік виконавців головних ролей із визначенням особливостей деталей їхніх костюмів – навпроти кожного прізвища.

У 1950 році Володимир Сидорук із родиною переселився в місто Ірпінь на Київщині. А театр в Івано-Франківську користувався його декораціями ще двадцять років. Потім їх замінили новими. А декорації, виготовлені молодим художником Сидорукі, працівники театру розрізали, оформили їх у багети і розібрали як завершені картини.

Володимир Сидорук помер 16 грудня 1997 року на порозі Ірпінського історико-краєзнавчого музею, куди йшов домовитися про влаштування виставки своїх картин. Пізніше було влаштовано серію експозицій, персональна виставка експонувалася в Національному художньому музеї України. Видано два кольорових альбоми-каталоги репродукцій творів художника, створено документальний фільм «Володимир Сидорук. Художник для світу».

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
директор Ірпінського
історико-краєзнавчого музею

Головний редактор
журналу «Музика»
Ольга ГОЛИНСЬКА

Музика

■ MANSOUND

17 січня у Великій залі НМАУ, традиційним різдвяним концертом київських меломанів порадує чоловічий вокальний секстет «ManSound» – найстарший і найтитлованіший серед українських акапельних гуртів. У програмі – різдвяні пісні із різних куточків Землі у авторських джазових аранжуваннях. Як завжди – у відполірованому до блиску виконанні.

■ MOOD TO SWING

24 січня у «Caribbean Club» київські стиляги (і ті, хто захоче на них перевтілитися) матимуть змогу «відірватися», удосталь наслуховавшись улюбленої музики і натанцювавшись на фестивалі «Mood To Swing». Вечір об'єднає досить різних учасників: азартних «The Thompsons Band» та Великий свінг-оркестр Олександра Ремеза, чітких і виважених «BS Jazz», чуттєву Лану Меркулову із бендом її імені та несамовитих «The Hypnotunez». «Спільним знаменником» для них буде, відповідно до назви фестивалю, американська популярна музика 1930-х – 1950-х років, тобто джаз, свінг, бугі та рок-н-рол.

■ VOŁOSI

Після річної перерви польський струнний квінтет «Vołosі» повертається з різдвяним настроєм і новими композиціями: вони виступлять **16 січня** у Великій залі Національної музичної академії України імені Петра Чайковського. Їхня музика – вельми своєрідний фолк, круто змішаний на різноманітних інгредієнтах із домінуванням польського гуральського. Драйвовий, стихійний, а при уважнішому слуханні – дивовижно продуманий і впорядкований, адже в колективі грають два випускники Музичної академії імені Кароля Шимановського у Катовіце і три гуральських народних музиканти, жителі польських Татр. «Vołosі» уже встигли завоювати палких прихильників серед публіки семи українських міст. Минулого року, наприклад, вони давали концерт на Донеччині, на території палацово-паркового ансамблю XIX сторіччя – садиби Мсциховського, розташованої неподалік Алчевська. Нинішній київський концерт – благодійний: зібрані кошти планується передати на подарунки дітям із донбаського містечка Селезнівки.

Рядовий Евтерпи

Валентина КУЛИК

Анатолій Маняченко – постать унікальна для нашого часу: весь професійний шлях, а це офіційно 50 років, він пройшов солістом Заслуженого академічного Ансамблю пісні і танцю Збройних сил України.

Народний артист УРСР, соліст Радіо, оперної студії Київської консерваторії Анатолій Маняченко відзначає нині 75-літній ювілей і... завершує творчу кар'єру. Після його останнього виходу на сцену ми поспілкувалися зі співаком.

– Анатолію Олексійовичу, вибір професії був закономірним кроком, ви прагнули бути співаком?

– Ні, це була випадковість. У дитинстві я непогано малював, тому був налаштований стати художником (до слова, малою і досі). Одного разу, готуючи у клубі черговий транспарант я наспівував. Мене почула керівник шкільного хору, прослухала і дала вивчити пісню.

– Пам'ятаєте свій перший концерт?

– Звісно. То було 30 грудня 1954 року: я піднявся на сцену звичайним учнем сьомого класу, а зійшов з неї, як би зараз сказали, суперзвіркою. Мене викликали «на біс» і оскільки окрім однієї пісні я нічого більше не підготував, її довелося заспівати тричі.

– Це й визначило ваш подальший життєвий шлях?

– Усе до того йшлося. Я став лауреатом обласного конкурсу у Черкасах. Потім

Микола Куц, художній керівник щойно створеного Черкаського народного хору, запросив мене до цього колективу і два роки я співав у його складі.

– Як опинилися у Києві?

– Хотілося вчитися і я вирішив вступати до Київської консерваторії, а оскільки вже був призовного віку, то прослухався ще й в Ансамбль пісні і танцю Київського військового округу. І сталося так, що й до консерваторії поступив, і в Ансамблі мене примітили. У консерваторії я потрапив до класу корифея української оперної сцени – Івана Паторжинського, а по його смерті закінчував навчання у Ірини Вілінської. Після консерваторії став працювати в Ансамблі пісні і танцю.

– За 50 років не хотілося змінити місце роботи?

– Можливості були. І тут, і за кордоном. Однак ніде мені не було так комфортно, як у себе на батьківщині, у рідному колективі. Адже із 75 років діяльності Ансамблю, 55 – це й моя історія!

– Завершення професійного шляху завжди викликає сумні емоції...

– Багато людей творчих професій роблять страшну помилку – віддають все на оltар мистецтва, не бачать себе поза ним. У мене ніколи не було такої думки і, напевне, у цьому моє щастя. Я ставився до себе як до солдата, рядового у мистецтві, розумів, що слава минає. Моїм пріоритетом завжди була сім'я. У мене два сини, двоє онуків, через два роки ми з дружиною святкуватимемо золоте весілля – ось справжнє багатство.

Стосовно виходу на відпочинок відчуття такі, як у пісні «Журавлі», яку я співав на своєму останньому концерті: ключ летить високо у небі, а ти, з підбитим крилом, проводиш його. Але треба усвідомлювати, що крило не зростає; ти колись теж літав, а хтось проводжав ключ на землі. Усьому – свій час.

– Ви щаслива людина?

– Так. Я об'їздив увесь світ, спілкувався з прекрасними людьми. Знаю, що на колектив, який полишаю, чекає гарне майбутнє, бо ним керує професіонал і патріот Дмитро Антонюк. Я вірю у майбутнє своїх дітей, онуків, нашої держави. Нам дані великі можливості, треба тільки правильно ними скористатися.

На фотознімку Анатолій Маняченко

Присвята Вчителям

Триває концертний тур «Віолончельна пектораль Пам'яті Вчителя».

Всеукраїнські концерти «Віолончельної пекторалі» минулих років, ініційовані Національним порталом «Music-review Ukraine», вже встигли отримати резонанс. Цього разу вони присвячуються видатним українським віолончелістам і педагогам Олександрі Тищенко і Євгену Шпіцеру.

Проект, що стартував 18 листопада минулого року, триватиме до 22 січня. Уже відбулися концерти у Львові й Києві. В основу програми лягли твори для віолончелі з оркестром. Концерт до мінор Йоганна Крістіана Баха прозвучав у виконанні київського віолончеліста Олександра Пірієва, а Концерт ля мінор Карла Філіпа Емануеля Баха – в інтерпретації львів'янина Ярослава Мигалія.

Справжнім дарунком для меломанів виявився «Реквієм» Девіда Поппера для трьох віолончелей з оркестром у трактуванні Олександра Пірієва, Ярослава Мигалія, а також Ольги Бойчук у Львові та Дениса Северіна (Швейцарія) у Києві. Завершальним акордом програми був надзвичайно складний Концерт мі мінор для двох

віолончелей з оркестром німецького композитора й віолончеліста Юліуса Кленгеля. «Віолончельна пектораль Пам'яті Вчителя» у залі Львівської філармонії збіглася з 10 роковинами Помаранчевої революції і річницею Революції гідності. Тож львівська імпреза розпочиналася «Молитвою» Василя Барвінського. Це був

доброчинний захід: усі зібрані на ньому кошти спрямували на допомогу пораненому бійцеві львів'янину, учасникові АТО.

Приємною несподіванкою київської імпрези можна вважати виконання Концерту сі мінор для віолончелі з оркестром Антоніо Вівальді: соліст Денис Северін присвятив цей виступ своєму вчителю Ігорю Рожавському.

До озвучення рідко виконуваних опусів геніальних майстрів долучилися відомі колективи – Львівський камерний оркестр «Академія» (художні керівники – Мирослав Скорик і Артур Микитка, диригент – Ігор Пилатюк) і Національний ансамбль солістів «Київська камерата» (диригент – Валерій Матюхін).

На фотознімку Денис Северін, Ярослав Мигаль, Олександр Пірієв

Ніна ДИКА
Фото Юрія ТОЦЬКОГО

редактор
Світлана СОКОЛОВА

україна і світ

Петро Порошенко під час робочого візиту до Франції зустрівся з представниками української діаспори, – повідомляє прес-служба Президента України. Він подякував їм за активну позицію та підтримку України, а також за солідарність зі своєю Батьківщиною.

Президент Репрезентативного комітету українців Франції Наталка Пастернак наголосила на важливій ролі Франції: «Це ключова держава в Євросоюзі, і дуже важливо, що Україна має тут свій голос».

Українці Риму провели маніфестацію за звільнення Надії Савченко та проти світового тероризму. Захід відбувся в історичному центрі італійської столиці, навпроти Пантеону.

Плакати італійською та англійською мовами були присвячені Надії та паралелям між недавніми подіями у Франції та російською агресією в Україні, – повідомив координатор оргкомітету «Євромайдан – Рим» Олесь Городецький. До акції приєдналися французькі туристи з плакатами «Je suis Charlie».

З нового року представництво Світового конгресу українців в Україні очолив Сергій Касянчук із Торонто (Канада). Це право він виборов на відкритому конкурсі, де розглядалося понад 70 кандидатур із 12 країн світу.

С. Касянчук народився і виріс у Львові, закінчив місцевий університет за спеціальністю «економічна кібернетика», здобув ступінь магістра з політичних наук в Українському

вільному університеті в Мюнхені. У Канаді працював аналітиком у кредитній спілці «Будучність».

«Для мене є великою приємністю привітати Сергія Касянчука, обраного директором представництва Конгресу в Україні з числа досвідчених кандидатів, – заявив президент Світового конгресу українців Євген Чолій. – Його досвід допоможе зміцнити зв'язки між українською діаспорою й Україною».

Щорічний фестиваль колядок відбувся в канадському місті Вінніпег. Мелодії традиційних колядок, щедрівок та різдвяних народних пісень у виконанні українських хорових колективів лунали під куполом Українського католицького кафедрального собору святих Володимира і Ольги.

Фестиваль заснований Уолтером Климком більше 20 років тому, щоб об'єднати українську громаду, поділитися зі світом спадщиною різдвяної музики. Нині це щорічна традиція.

Спілка української молоді Австралії відродила традицію збиратися на межі років у таборі «Карпати» біля містечка Бакстон у штаті Вікторія.

У 2009 році табір був зруйнований внаслідок лісової пожежі, яку назвали «Чорна субота». Відтоді збори відбувалися в різних місцевостях штату. Цього року до відновленого табору прибуло понад 250 осіб. Хоча й залишилися сліди пожежі, внаслідок якої було втрачено багато дерев і рослин, але табір, на думку учасників зборів, став більшим і кращим. Комендантом табору є Тамара Моравська.

На Новий рік до «Карпат» завітав владика Петро Стасюк, який очолює єпархію Української греко-католицької церкви в Австралії, Новій Зеландії й Океанії. Першого дня нового року владика Петро очолив Божественну Літургію за участю таборян.

На Різдво в Чикаго (США) побачив світ перший номер журналу «Ukrainian Chicago Magazine» – видання про життя української громади у США, – повідомляє команда VIDIA. Це головний інформаційний ресурс діаспори, який висвітлює життя українців за кордоном.

Часопис виходитиме раз на два тижні українською та англійською мовами. Очікується, що потенційними читачами стануть американці українського походження, новоприбулі іммігранти та друзі України у США. Безкоштовні примірники часопису вже можна побачити у багатьох популярних українських місцях Чикаго.

Нагадаємо, що українська діаспора в Чикаго – одна з найчисленніших у США. За різними підрахунками, у місті й околицях живе 100–250 тисяч українців і американців українського походження. Тут є все необхідне для життя емігранта: українські церкви та організації, музеї, фінансові установи, лікарні, школи, магазини, офіси.

Електронна версія буде доступною на сайті видання UkrainianChi.com, а згодом також на iTunes. За оновленнями можна стежити на Фейсбук-сторінці журналу та у Твіттері.

Із 16 до 18 січня в місті Жалець (Словенія) – другий Міжнародний фестиваль української культури в Словенії «Берегиня». У програмі – хід фестивалю зі Святковою зіркою, концерт Галицького муніципального камерного оркестру, круглий стіл на тему «Роль українських громад у формуванні духовної культури національних меншин у країнах Європи», а також український щедрий вечір із гостями з України, на якому лунали колядки та щедрівки і жива українська музика (оркестр із Тернополя).

Із 15 до 22 січня в Австралії триває перший Міжнародний фестиваль українського фільму «Відкрита ніч». Його проводять у місті Джилонг (штат Вікторія), що знаходиться трохи південніше Мельбурна.

Відкрився захід стрічкою Сергія Лозниці «Майдан», знятою минулого року. Це масштабне документальне полотно, головним героєм якого стає збірний образ українського народу, який змінив хід історії. Далі де-

монструється українсько-турецька картина «Кохай мене», що побачила світ позаторік.

Глядачі переглянуть і фільми, зняті в радянський період: «Каміний хрест» Леоніда Осики, «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова і «Землю» Олександра Довженка. Кінострічки супроводжуються англійськими субтитрами, а «Земля» – музикою українського колективу «Даха браха».

На відпочинок у благодійному таборі «Нове покоління» в Буковелі приїхали 85 вихованців із 13 сиротинців України. Табір діє 20 років завдяки українській діаспорі в Канаді.

У зимовий табір позачергово приїхали вихованці сиротинців, евакуйовані з Донбасу, та діти, які втратили своїх батьків у бойових діях.

У таборі діти вивчають мову, відвідують майстер-класи, катаються на лижах. Поставили вертеп. Більшість із них вперше в житті взяла участь у такому різдвяному дійстві. Колядою подякували курорту за гарний прийом. Попри велику кількість туристів на свята, вихованці благодійного табору на лижах катаються, скільки хочуть.

Зимовий відпочинок малечі триває десять днів. Аби отримати путівку до табору, діти мали добре вчитися або розвивати творчі здібності.

У вступному слові до першого номера представник видавця Юрій Фігель повідомив: «У 2011 році ми започаткували проект «Українське Чикаго», в рамках якого висвітлювали місцеві події, публікували блог «Ukrainian Chicago» на одному з сайтів «Chicago Tribune» та спілкувалися з громадою через соцмережі. А зараз вийшла друкована версія видання «Ukrainian Chicago»».

Бійцям 81-ї бригади, яка дислокується в місті Дружківці, студент Українського католицького університету Павло Островський передав безпілотної, якого купив під час наукового стажування у США. Апарат і запасні пропелери обійшлися хлопцеві у \$550. З доставкою безпілотної на Батьківщину допомогли активісти чиказького Автомайдану.

«На стажуванні досліджував діаспорну пресу. Стипендію вирішив витратити на корисне для армії», – розповів Павло.

Два реанімобілі купили для військових у зоні АТО українці з польського Перемишля. Ці машини були освячені на Михайлівській площі в Києві, після чого їх відправили на Донбас.

Для того, щоб купити автівки, діаспора збрала близько \$20 тисяч. Ще місяць транспортні засоби ремонтували, адже машини вже не нові. У «швидкі» поклали ящики з медикаментами.

На каву з Людмилою Чечель

ОДНА З ЛЕГЕНД

свідчить, що унікальні тонізуючі властивості кави були відкриті в IX столітті ефіопським пастухом, який помітив, що його вівці стали надзвичайно жваві після вживання плоду, який лежав неподалік від кавового дерева.

Пастух спробував зерна і відчув приплив енергії, що відігнав сонливість, втому...

ЛЬВІВ СЛАВИТЬСЯ

кав'ярнями, а Ужгород – кавою, – так цитує старе прислів'я «туризмознавець» Федір Шандро.

Вона бадьорить і надихає. Вона дарує енергію і приємні емоції. Ділові й особисті зустрічі відбуваються за її участю. Бо вона – кава. В Ужгороді й загалом на Закарпатті до споживання кави ставляться як до своєрідного ритуалу. Тут люблять міцну, запашну і, звичайно, якісну каву.

ОНОРЕ ДЕ БАЛЬЗАК

обожнював каву і не лінувався обійти весь Париж у пошуках найароматнішого і найсмачнішого сорту. Великий романіст так сказав про дію чарівного напою: «Після чашечки кави все спалахує. Думки тісняться, як батальйони великої армії на полі битви».

Письменник вживав міцну чорну каву у величезній кількості і в будь-який час доби. Говорили, що він випивав по 20 чашок кави щодня. Підраховали, що при написанні «Людської комедії» автором випито не менше 15000 чашок цього напою.

ПЕРШУ КАВ'ЯРНЮ У ВІДНІ

відкрив українець Юрій Кульчицький 13 серпня 1684 року.

Народився Юрій Кульчицький у 1640 році в селі Кульчиці Самбірського району на Львівщині. З 1660 року жив у Запорізькій Січі.

У кінці 1660-х років потрапив у полон, де досконало вивчив турецьку мову. Після визволення переїхав до Відня.

У вирішальний момент облоги Відня турками під час війни у 1683 році Кульчицький, перевдягнувшись у турецький одяг, пройшов ворожі кордони та привів війська союзників на допомогу оточеному місту. У 1684 році отримав титул почесного громадянина Відня та 300 мішків з кавовими зернами.

Він адаптував турецьку каву до європейського смаку, додавши до неї цукор і молоко. Таким чином створив відому «каву по-віденськи» – напій, що підкорив Європу.

Наказом імператора Юрій Кульчицький на все життя був звільнений від сплати податків.

Іменем Кульчицького у 1862 році названа одна з вулиць Відня, а у 1865 році на ній йому встановлено пам'ятник.

Засновник першої у Європі кав'ярні Юрій Кульчицький помер 19 лютого 1694 року. Похований на центральному цвинтарі Відня біля собору св. Стефана.

ФОТОМИТЕЦЬ

На Василя, напередодні Нового року (за старим стилем) відсвяткував свій день народження.

Василь Пилип'юк – унікальний чоловік. З хлопчика з прикарпатського села Новоселиця Снятинського району Івано-Франківської області, який вчився знімкувати стареньким фотоапаратом, виріс фотомитець Василь Пилип'юк, відомий у багатьох країнах світу своїми художніми фото, фотозбірками.

Він – лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка (1993 р.), лауреат облас-

ної премії Олександра Гаврилюка в галузі літератури і мистецтва (1978 р.), заслужений діяч мистецтв України (1998 р.), президент видавничого підприємства «Світло й Тінь», власник Фотогалереї (1999 р.), єдиної в Україні, член Національної спілки журналістів України, член Спілки фотохудожників України, заступник президента Світового об'єднання фотографів українців (С.О.Ф.У. – США).

– Я все життя працюю. То чому ж мені весь час заздять? Працюйте, і до вас при-

йде успіх, – говорить Василь Пилип'юк. – Мій відносний успіх дуже солоний.

Про це добре знає моя дружина, яка весь час мене картає, що мало часу приділяю сім'ї. Моє життя – робота. Моє життя – це моя рідня.

Це друзі. Для них я не є лауреатом Шевченківської премії, для них я – просто Василь Пилип'юк.

З паном Василем мені пощастило познайомитися й випити каву у столичній кав'ярні «На Станіславського». Про що говорили? Розповім в одному з номерів часопису.

На фотознімку Людмила Чечель у київській кав'ярні

ВАСИЛЬ ПОПАДЮК

чемно вибачається, що на кілька хвилин запізнився на зустріч: на київських дорогах затори.

У житті він інший, ніж на сцені. Багато палить цигарок. Замовляє міцну каву. Розповідає більше про друзів, рідню. Сумує, що частенько через концерти доводиться розлучатися з доньками та дружиною.

Вдома любить господарювати на кухні. «Це в мене виходить краще, ніж повісити картину», – жартує.

А ще він вірить в усілякі прикмети. Наприклад, ніколи не миє голову в понеділок. Може повернутися додому, коли йому переїде дорогу чорний кіт.

Детальніше читайте на стор. 12–13

ПРО ВЕЛЕТНЯ-ЛИМОНА І СТІНУ ПОЦІЛУНКІВ...

Тетяна Бердник любить подорожувати, а з поїздок замість сувенірів привозить... рослини. На її картинах пред-

ставлено лише українські краєвиди, за різної пори року. Для них підходять здебільшого польові рослини, так зва-

не різотрав'я, а от із садових квітів художниця примудрилася робити портрети. Засушені квіти добре тримають колір, тож і через 30–40 років ви зможете милуватися їхніми природними барвами.

«Від своєї вчительки Ніни Мінченко я почула такі слова: «Треба бачити прекрасне у звичайному». У своїй роботі я використовую всі рослини, які нас оточують. Коли бачиш лущиння часнику, цибулі, шкірку банана – тривіальні речі, сміття фактично, – потрібно придивлятися.

Ось подивіться, все-таки, на часник козацький: всередині він перламутрово-бузковий, дуже красивий.

Або цибуля кримська, ота фіолетова. Ви коли-небудь заглядали всередину, коли її чистили? Чудовий колір, з нього можна зробити такий

чудовий букет бузку! Усі дивуються: що то є? Я кажу: цибуля і часник.

... Я не рахувала, скільки рослин використовую в роботі. Дорахувала до тисячі й перестала. Понад тисячу точно. В одній роботі використовую від 15 до 40 різних рослин».

Тетянин чоловік Анатолій Патій у теплиці вирощує цитрусові. Якось виплекав лимона вагою 1300 грамів!

Усього 25 кілометрів від Києва і ви, шановні читачі, потрапляєте у справжнє літо, де цвітуть лимони, кава, дозрівають мандарини... А чи бачили, щоб на одному кущі прижилися лимони й апельсини водночас?

Про Тетяну Бердник і Анатолія Патія, їхню «стіну поцілуноків», усі дива й красу, любов до ближнього й рідної землі читайте в наступних номерах нашої газети.

Тетяна Бердник та Анатолій Патій у теплиці

редактор
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

україна і світ

Василь ПОПАДЮК: «...ТЕ, ЩО ВМІЮ І ЧИМ ЖИВУ»

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Василь Попадюк – український скрипаль, заслужений артист України, його називають «українським Паганіні».

Засновник гурту «Papa Duke», з яким їздить світом, виконуючи музику у стилях world music, latino, gypsy, jazz. Грає на 15 музичних інструментах. Має чудовий композиторський талант. Концерти віртуоза – а їх 150–200 на рік – збирають численні аудиторії. Музикант – частий гість в Україні. Перед Новим роком на сцені Національного палацу мистецтв «Україна» успішно відбувся його концерт.

– Пане Василю, складається враження, що Ви народилися зі скрипкою...

– Я з музичної родини. Тато був флейтистом, керівником легендарних «Троїстих музик», дідो і брат – скрипалі, мама – хореограф. Тож великого вибору не було. У чотири роки, коли жили в Кіровограді, мене навчала вчителька музики по класу фортепіано. Згодом, коли переїхали до Києва, я навчався в Київській спеціальній музичній школі імені Миколи Лисенка. Далі була Київська консерваторія імені П. Чайковського.

А ще є майже містична історія. Ще до мого народження мама, будучи вагітною, виступала з танцювальним колективом у Словаччині. До неї підійшла жінка, яка була україночкою за походженням. Вона подарувала мамі сувенірну скрипочку і сказала: «У вас народиться хлопчик і стане він відомим скрипалем... Пророцтво здійснилося.

– Ще в студентські роки Ви поїхали працювати в Москву...

– Так, я працював у знаменитому Театрі музики народів світу Володимира Назарова. То був дивовижний театр! Кожен музикант представляв певну республіку колишнього союзу. Я, звичайно, – Україну.

Назаров набрав у театр тридцять п'ять музикантів із досить специфічними характеристиками. Ми всі були різні, але й усі однакові, бо дуже люби-

Василь Попадюк, заслужений артист України. Фото з сімейного архіву

ли музику. Це був дуже цікавий період мого життя. Я працював з музикантами різних національностей і ми вчили одне одного різним стилям музики. Після театру Володимира Назарова я без проблем зіграв і вірменську, і азербайджанську, і грецьку, й арабську музику.

Ми майже не виступали в Союзі. Часто гастролювали в Іспанії, Італії... А коли Союз розпався, я повернувся в Україну. Працював у колективі батька. То були важкі часи...

– А як потрапили до Канади?

– Уперше до Канади я поїхав у 1988 році з капелою бандуристів. У складі колективу були Марічка Стеф'юк, Анатолій Солов'яненко...

У той час саме проводилися Олімпійські ігри в Калгарі. Канада тоді заявила: «Якщо ви не пустите капелу бандуристів, то ми не приймемо радянських спортсменів». Пізніше, у 1993 році, українська діаспора запросила мене на сольний концерт, і я вже не повернувся.

– Важко було знайти себе там?

– Моя перша робота за кордоном була смішною. Я був піаністом у Національному балеті Канади. Спочатку працював у дитячій балетній школі. Вірю у випадок долі, бо цю роботу мені запропонувала землячка Майя. Колись вона працювала у Львівській опері... Задзвонив телефон, і зі слухавки прозвучало: «Васю, ти шукаєш роботу? Мені ось запропонували, та, на жаль, з віком важко долати далекі відстані»...

Музиканти приходили з п'ятикілограмовими пачками нот, а я з пачкою сигарет. Імпровізував по 5–6 годин на день. Вони не знали всієї нашої музики і адяжі танцювали під мелодію пісні «Ленін завжди живий». Зірки канадського балету танцювали і під музику пісні «Три танкісти».

Я сам себе розважав і робив уроки більш легкими. Коли мама була в гостях і прийшла на урок, у неї сльози текли з очей... Уже пізніше мене почали запрошувати на різні фестивалі. На одному з них я познайомився з грецьким гітаристом Пабло. Він запропонував записати альбом. Із ним ми їздили з концертами Канадою й Америкою: 150 кон-

цертів на рік. Я багато чому навчився у Пабло. Можливо, завдяки йому і став відомим...

– І потім створили свій інтернаціональний гурт «Papa Duke» у Канаді?

– Я працював із багатьма музикантами світу і з різними стилями. З музикантами, які згодом увійшли до складу колективу «Papa Duke», познайомився на музичних тусовках у Канаді.

Артист з Еквадору Девід Вейст грає прекрасний блюз. Робі Ботош і його брат Френк – цигани з Угорщини. Робі взагалі унікальна людина. Його в Канаду запросив Оскар Пітерсон, і він згодом переіграв з усіма відомими артистами. При цьому він не знає нот! Зазвичай без знання нотної грамоти можна навчитися на гітарі бринькати деякі мелодії, але на слух грати концерт Рахманінова – це вже занадто. Якось під час концерту ми стояли за лаштунками, і його брат Френк, радісно слухаючи виконання Робі, сказав: «Я пам'ятаю, як уперше привів його в музичну школу на урок фортепіано...» А трохи помовчавши, додав: «І востаннє».

Василь Попадюк & Papa Duke band 27 грудня 2014 року. Національний палац мистецтв «Україна». Фото Анатолія Федорцева

Василь Попадюк з донечкою Катрусєю та дружиною Соломією після концерту. Фото Анатолія Федорцева

Василь Попадюк на головній сцені Національного палацу мистецтв «Україна». Фото Анатолія Федорцева

україна і світ

На сцені Національного палацу мистецтв «Україна» ведучий концерту Петро Мага та Василь Попадюк 27 грудня 2014 року. Фото Анатолія Федорцева

Український Паганіні перед виходом на сцену. Фото з сімейного архіву

Маестро Василь Попадюк під час виступу. Фото з сімейного архіву

Українці в Канаді почувають себе дуже добре і перебувають на високому рівні соціальних сходинок. Там бути українцем нормально і навіть престижно. Держава виділяє кошти на розвиток нації. Наприклад, у Торонто лише танцювальних колективів – 12. На свята чи фестивалі всі одягають вишиванки і святкують родини.

Щороку, у вересні, Конгрес українців Канади проводить грандіозний фестиваль, в якому беруть участь 600 тисяч людей. Центр міста перетворюється на величезне українське село з музикою, розвагами, пивом, варениками... В останні роки приймаємо зірок з України. На фестивалі вже виступили «ТІК», Тарас Чубай, Олег Скрипка...

– Які твори звучать у Вашому репертуарі, яких композиторів?

– Виконую твори Енніо Морріконе, Петра Терпелюка, Мішеля Леграна, Ела Ді Меоли. Але повністю їх переробляю, беру лише тему, а все інше – у власному стилі.

– Сьогодні Вас називають золотим скрипкою світу, українським Паганіні...

– Та обліште!
– **І все ж Ви музикант, який здобув міжнародне визнання. Як гадаєте, в яких одиницях вимірюється успіх музиканта? Тобто за якими критеріями можна відрізнити успішного музиканта від неуспішного?**

– Музикант, який може прожити тільки з музики, – успішний. Розміри його прибутку не мають значення, адже в усіх різні забаванки. Головне – щоб людині вистачало. А сам успіх музиканта залежить від фарту. Буває, що людина талановита, а ось їй не щастить і все...

– У Вас були кумири під час навчання?

– У дитинстві я любив джаз-рок. Наприклад, такі групи, як «Chicago», «Earth, Wind & Fire». З класики мені подобався Ойстрах і Коган.

– Українська, канадська публіка... Чи є різниця?

– Канадська публіка більш розкута, безпосередня. Глядачі свистять, плещуть у долоні, кричать, хоча при цьому можуть бути у краватках чи бейсболках.

Звісно, українська публіка приємніша, рідніша... Та й, власне, особливої різниці не відчувається. Тішить, що зали переповнені, що люди

хочуть свята, хорошої музики.

– Вам багато доводиться гастролювати по світу. Чи приходять на концерти перші особи держав?

– Так. Особливо в Іспанії. Ми грали навіть королеві. У Канаді та США приходять багато сенаторів. Після концертів прийнято дякувати за вечір. Виступали перед прем'єр-міністром Ізраїлю Іцхаком Рабіном. Заходи безпеки були серйозними – на концерт усі проходили через металодетектор, охорона перевіряла абсолютно всіх. Але мене зі скрипкою в руках пропустили миттєво. Грали і королю Йорданії – той подарував усім годинники.

– Цього разу Ви підготували несподіванки для глядачів?

– До українського складу колективу запросив провідних

Софії... Хочу показати родині Різдво в Україні, Карпати...

– Як живеться за кордоном? Яка у Вас сім'я?

– Моє життя на колесах або в літаках. В Україну навідуюся досить часто. Тут живе моя мама, багато рідні і друзів. А щодо Канади... Мешкаю в Оттаві, працюю в Торонто. Там наша агенція. Щотижня «мігрую» туди-сюди. А це – 500 кілометрів шляху. В Оттаві у нас свій будинок. Це звично для Канади.

Маю три донечки: Катрусі – чотири, Софійці – дев'ять, а Моряні – дев'ятнадцять років. Усі народилися в Канаді. Дружина – Соломія, донька відомого політика Степана Хмари. Вона – професійний лінгвіст. Працює в уряді перекладачем.

– Кажуть, що Ви полюбляєте господарювати на кухні?

– Плануємо п'ять концертів у лютому разом із сином Джо Дассена Паті та Олегом Скрипкою... А втім, не будемо забігати наперед... Має ж бути якась загадковість...

– Які міста в Україні близькі Вашому серцю?

– Я українець канадського походження. Люблю Львів, бо там народився, і Київ, бо тут живе моя рідня. Маю гуцульське коріння, бо тато народився в Коломийському районі.

– З чого починається Ваш день?

– Можливо, й не буду оригінальним. Ранок зустрічаю з кавою. Іноді сідаю в машину і їду в улюблену кав'ярню. Сиджу на самоті, думаю, спілкуюся по телефону з друзями з усіх куточків світу.

– Що надихає на творчість?

– Надихнути може будь-що: приємна розмова, випадко-

Після концерту у Національному палаці мистецтв «Україна» 27 грудня 2014 року: тесть Степан Хмара, дружина Соломія, донечка Софійка (стоїть), Василь Попадюк з Катрусєю, мама та брат. Фото Анатолія Федорцева

вітчизняних музикантів: Ігоря Закуса, Романа Недзельського, Андрія Шустя. Спеціальний гість – ушавлений грузинський хореографічний ансамбль «Батумі». До концерту долучився і мій друг Петро Мага.

– Цей концерт для Вас особливий?

– Так. Особливий хоча б тим, що на нього прийшли моя мама і брат, які живуть у Києві, тесть Степан Хмара. До Києва прилетіла моя дружина з доньками. Найменша донечка Катруся вперше в Україні. Хвилювався, мабуть, більше, ніж тоді, коли грав для короля Йорданії Хусейна чи іспанської королеви

– Так, без проблем. Готувати почав ще в Москві, коли поїхав з дому, а «щці» не міг переносити на дух. Телефонував мамі, вона мені надиктовувала рецепти, говорила, що за чим класти, що додати, скільки хвилин варити чи смажити. Відтоді із задоволенням готую сніданки, обіди, вечері.

Якось мене запросила на канадське телебачення відома шеф-кухар Леся Буряк. Я нарізав продукти для салатів. Робив це так емоційно, розмахуючи ножем, що режисер програми кричав: «Заберіть у нього ніж!» Боявся, аби чого не сталося...

– Ще плануєте найближчим часом концерти в Україні?

вий погляд, філіжанка тієї ж кави... Натхнення – це як життя. А моє життя – музика. Це те, що вмюю і чим живу.

– Як сприймаєте події, які відбуваються в Україні?

– Тривожно. Світ став тіснішим. Українці всього світу прикуті до телевізорів, Інтернету. Їм не байдужа доля рідної землі.

Приємно радує єдність, згуртованість. Українці – сильна нація. Все у нас буде добре.

Від редакції. 16 січня Василь Попадюк святкує свій день народження. З роси й води Вам, Маестро!

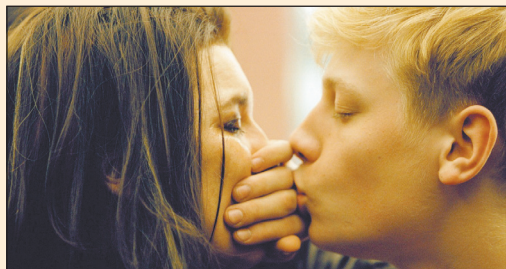
редактор
Антон ФІЛАТОВ

КІНО

У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 15 СІЧНЯ

Стрічки, що відсьогодні стартують у кінотеатрах, уже давно здобули статус довгоочікуваних. Вундеркінд від великого кінематографа Ксав'є Долан презентує свій новий шедевр, відзначений у Каннах. Автор «Титаніка» та «Аватара» – документалку про унікальне занурення в океан. А головний голлівудський казкар Тім Бертон – дуже особисту стрічку, яка суттєво відрізняється від усього, що він знімав раніше.

Мамочка

Ексцентрична вдова Діана забирає з інтернату свого дикуватого сина Стіва і намагається почати нове життя. Вони зажили б душа в душу, проте вибухи гніву Стіва порушують нестійку гармонію в сім'ї. На допомогу їм приходить сусідка Кайла, яка спочатку допомагає хлопцеві з навчанням, а згодом зближується з родиною. Та до чого призведе ця близькість?

Виклик безодні

Кіномани вже кілька років приймають заспокійливе, щоб пригасити жагу переглянути продовження легендарного «Аватара». Та, судячи з усього, чекати доведеться ще кілька років. Адже режисер Джеймс Кемерон готує щось справді вражаюче.

Щоб відшукати нові, небачені до сьогодні образи для нової стрічки, фільммейкер вирушив до найглибшого місця нашої планети – Маріанської западини. Увесь процес підготовки до занурення та подорожі у морську глибину він детально задокументував у стрічці «Виклик безодні». Тож цей фільм стане непоганою альтернативою броду, який привичайлися ковтати фанати «Аватара».

Великі очі

Сюжет стрічки переносить глядача у 50-ті роки. Невідомий до цього художник Уолтер Кін на всю Америку заявив про себе картинами, на яких зображені діти з непропорційно великими очима. Арт-критики та спільнота у захваті, від чого популярність митця активно зростає. Та одного прекрасного дня його дружина робить скандальну заяву – саме вона є автором робіт. Подружжя суперечка переростає у судову тяганину, за якою стежить уся країна.

Ігор ПАРФЬОНОВ: «Кіно – одна зі сходинок правозахисної діяльності»

Антон ФІЛАТОВ

Першим ігровим повнометражним фільмом про події на Євромайдані стала стрічка «Одного разу в Україні» Ігора Парфьонова.

Вона знімалася безпосередньо під час подій у центрі столиці. Робота над нею була закінчена торік восени.

Майже щороку, починаючи з 2004-го, режисер випускає по одній повнометражній ігровій картині. Усі вони зняті за невеликі кошти і присвячені правозахисній тематиці. В ексклюзивному інтерв'ю Ігор Парфьонов розповідає про те, через які труднощі довелося пройти, знімаючи стрічку під час революції, і як кіно взаємодіє з правозахисною діяльністю.

– Сценарій для фільму писався паралельно з розвитком подій на майдані Незалежності?

– Частина фільму, в якій розповідається про двох згвалтованих дівчат, була готова раніше. А ту частину сценарію, яка розгортається на майдані, ми писали практично на ходу. Я хотів показати Євромайдан

саме через художні образи, тому що так можна точніше розповісти про окремих людей.

– Чи траплялося, що мітингувальники не дозволяли Вам знімати в тих чи інших місцях майдану?

– Зазвичай на першому плані у фільмі перебували мої актори, а майданівці майже завжди були на задньому плані. Думаю, вони й не помітили, що їх знімають.

За сценарієм, в одній зі сцен персонажа фільму смертельно ранили на Грушевського. Коли ми почали знімати цей епізод і розлили штучну кров, то, побачивши її, десятки людей кидалися його рятувати. Доводилося всім пояснювати, що ми знімаємо кіно...

– У фільмі вистачає гострих моментів...

– Так. Ми, наприклад, показали провокації, які траплялися на майдані. Як один мі-

ліціонер вбиває іншого тільки заради того, щоб потім сказати, що кров цієї людини – на руках мітингувальників.

– «Одного разу в Україні» відкриває трилогію, яка покаже соціальний портрет України...

– Так, зараз я вже знімаю другий фільм, у якому розповідається про нинішню війну. Це її філософське переосмислення. Я намагаюся зрозуміти, що змушує людей воювати. На цей фільм мене надихнули оповідання та статті Льва Толстого.

На відміну від стрічки про Майдан, я не можу знімати безпосередньо на місці подій. Це просто небезпечно. Але, як і у випадку з попередньою стрічкою, вона знімається за дуже незначні гроші.

– Ви є організатором правозахисного фестивалю «Сходи», який відбувся вже шість разів. У чому його унікальність?

– Окрім «Сходів», у світі є лише один фестиваль, який розкриває всі аспекти правозахисної діяльності.

Я ціную мистецтво, у якому присутнє соціальне осмислення життя, яке може чомусь навчити. Саме таке мистецтво виводить людину на вищий щабель розвитку.

Підйом вітчизняного кінопрокату

2014 рік став рекордним за кількістю вітчизняних фільмів у кінопрокаті.

Із приблизно трьохсот стрічок, які вийшли у наших кінотеатрах протягом року, 14 повністю або частково зняті українськими силами.

Єдина серед них анімація – «Бабай» Марини Медвідь – наразі йде на широких екранах. А «Трубач» Анатолія Матешка підхопив поступове відродження дитячого кінематографа в нашій країні.

Найкасовішими картинами стали «Поводир» Олеся Саніна та «Вій» Олега Степченка. Остання знята в копродукції з Росією, Німеччиною, Великобританією та Чехією.

Найактивнішим режисером року став Володимир Тихий. Окрім ігрового фільму «Зеле-

На фотознімку кадр із фільму «Трубач»

на кофта», торік він також випустив у обмежений прокат дві документалки.

Тішить, що активізувалися приватні продюсери, які зні-

мають українські фільми не за державний кошт. Протягом 2014-го у кінотеатрах можна було побачити п'ять таких стрічок: «Київський торт»

Олексія Шапарьова, «Синевир» братів Альошечкіних, «Ти мене кохаш?» Юлії Курбатової, «Самотній за контрактом» Євгена Матвієнка та «Майдан» Сергія Лозниці.

Також у прокаті були «Креденс» Валентина Васяновича, «Такі красиві люди» Дмитра Моїсеєва, «F 63.9 Хвороба кохання» Олени Дем'яненко і Дмитра Томашпольського, а також «Плем'я» Мирослава Слабошпицького.

Останній, до речі, незважаючи на те, що зовсім не розрахований на широкого глядача, зібрав в Україні дуже достойну касу. Можливо, після цього кінотеатри сміливіше братимуть наше кіно у свої репертуари...

редактор
Руслан ОНОПРІЄНКО

НОВА КРАЇНА

Обкладинка видання «Щоденника Майдану» німецькою мовою

У попередньому числі нашої газети надруковано першу частину ексклюзивного інтерв'ю відомого українського письменника, постійного колумніста «Культури і життя», голови видавничої ради Національного газетно-журнального видавництва Андрія Куркова.

Завершуючи публікацію, принагідно вітаємо Андрія Юрійовича з отриманням щорічної міжнародної відзнаки «Обличчя року» за версією нашого тижневика і з приємністю анонсуємо початок виходу особистої сторінки Андрія Куркова у 2015 році вже в наступному номері газети.

В американській книгарні (на Лонг-Айленді, біля Нью-Йорка)

Слова і вчинки українця Андрія КУРКОВА

Андрій КУРКОВ у середмісті Києва 19 листопада 2014. Фото Романа РАТУШНОГО. Публікується вперше

Анатолій СЕРИКОВ

МАНДРІВНИЙ ПИСЬМЕННИК

– Цього разу Ви в Києві надовго?..

– Зараз до п'ятниці. У п'ятницю відлітаю. Повертаюся 3 грудня. Потім 6-го вирушаю до Рима, там також виступаю. Назад повернуся 8-го. А 10 грудня знову відлітаю – в Лондон, на чергові виступи. 12-го повертаюся.

– Коли ненадовго повертаєтесь до Києва, що встигаєте відвідати?

– Сьогодні я тільки третій день у Києві. У перший вечір, 17-го, нас із дружиною запросило Латвійське посольство до філармонії на чудовий концерт за участю Гідона Кремера. Роман Кофман диригував, був присутній відомий грузинський композитор Гія Канчелі.

Учора встиг побувати на врученні медалі Андрея Шептицького Віктору Пінчуку і на товариському футбольному матчі Україна – Литва. Сьогодні в Австрійському посольстві презентація мого «Щоденника Майдану» німецькою мовою і дискусія про Україну.

Завтра з дітьми йду на «Ромео і Джульєтту» до Театру російської драми імені Лесі Українки. Так наповнені мої чотири дні в Києві. У п'ятницю відлітаю до Франції.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ БАТЬКО

– Родина змирилася з шаленим ритмом Ваших відряджень? Дружина і діти не протестують, коли довго чекають Вас у Києві?

– Я, звичайно, буду «відпрацьовувати» свою відсутність (усміхається). У нас із Елізабет доволі демократична родина. Усі мають право голосу, включаючи молодшого Антона, якому лише 11 років. Я задоволений сімейними стосунками. У нас є традиція разом обговорювати важливі родинні справи, думки і бажання кожного, спільно планувати сімейний бюджет, мріяти про майбутнє.

– Антону 11 років...

– Так, а доньці Габріелі вже виповнилося 17, Тео, середньому синові, – 15 років. Час невпинний...

– Ваша дружина опікується не лише вихованням дітей?

– Звісно ж, ні. Вона екзамінактор від Кембриджської екзаменаційної комісії в Україні, викладає англійську мову в Британській раді у Києві. А ще – продюсер, режисер і актор самодіяльного англійського київського театру «Київ-Плеєрс». До речі, зараз у театрі готують різдвяну прем'єру, яку вже традиційно покажуть у Центрі імені Леся Курбаса. Це благодійний, самоокупний проект. Уже багато років кошти від продажу квитків покривають

Біла графіті у середмісті Києва 19 листопада 2014. Фото Романа РАТУШНОГО. Публікується вперше

НОВА КРАЇНА

Андрій Курков під час розмови з головним редактором «Культури і життя» Анатолієм Сериковим 19 листопада 2014.

Фотознімки Романа РАТУШНОГО

Публікуються вперше

оренду зали. Така практика не порушена. Шкода, раніше аматори ставили по два спектаклі на рік: один серйозний, драму, скажімо, а другий – різдвяний. Цього року буде тільки різдвяна вистава.

До речі, торік під час Майдану репетиції не припинялися, і в грудні, здається, 14-го, коли в Центрі Курбаса жили і ночували майданівці, там відбувалося три спектаклі за один день, усі – прем'єри.

– **Ваша дружина Елізабет Курков відома ще й благодійною діяльністю...**

– Вона президент Міжнародного жіночого клубу, який об'єднує дружин послів зарубіжних країн в Україні та відомих українок. Зараз готується щорічний благодійний ярмарок цього клубу 6 грудня на Олімпійському стадіоні.

– **Хтось із Ваших дітей наслідує тата, тягнеться до пера?**

– Я не схилию їх до цього, у кожного є своя особиста ніша, свої життєві зацікавлення. Середній син Тео хоче бути кухарем. Він із 10-річного віку сам пече печиво і витворює тістечка. Також Тео багато читає, зараз цікавився моїми романами, хоча я його й не просив про це. Крім того, він вчиться грати на гітарі. Молодший грає на піаніно, а донька захоплюється фотографією і теж багато читає українською, російською й англійською мовами. Любить сама купувати книжки.

– **Яка у Вашій родині ужиткова мова?**

– Російська й англійська. Дружина з дітьми розмовляє тільки англійською. Цією мовою вони говорять дуже добре.

МОТИВОВАНИЙ ПОЛІГЛОТ

– **Ви вільно володієте англійською, українською, російською...**

– Виступаю я найчастіше німецькою, французькою, англійською мовами, але, звичайно, російська, українська і польська теж у мене в активі. Раніше знав більше мов: італійську, румунську, японську. Італійську ще, може, й поновлю, а про інші не знаю, бо не доводиться часто спілкуватися ані румунською, ані японською. Але я хотів би

встигнути за життя вивчити ще бодай дві нові мови – турецьку і литовську.

– **Чому саме ці? Про литовську мову здогадуєся, Ви писали на сторінках «Культури і життя» про своїх литовських друзів...**

– Я постійно їжджу до Литви, у січні був там на політичній конференції. Та й новий 2015 закордонний рік у мене розпочнеться саме з цієї країни: 14 січня виступатиму у Вільносі, а 15-го – у Тракаї. Там відбудеться продовження політичної конференції про майбутнє Росії, яке сама собі Росія і вготувала.

А турецьку й литовську – ще й тому, що в наших і закордонних елітах багато років точаться дискусії, куди Україна має рухатися – на захід чи схід. У цих дискусіях нашу країну просто розтинають поміж Заходом і Сходом. Але, на протипагу цим векторам, між Півднем і Північчю у нас, українців, ніяких серйозних проблем ніколи не виникало, тобто в Україні традиційно складаються нормальні стосунки як із Туреччиною, так і з Литвою, а також зі скандинавами, шведами.

Так сталося, що я постійно контактую з литовцями і зараз пишу свій наступний роман про Литву. Йтиметься про Литву і Європу. Через призму сучасної литовської молоді хочу показати європейські проблеми з внутрішньою еміграцією.

Із Туреччиною у мене теж тривалі тісні зв'язки. Я є одним із фундаторів Турецько-українського культурного центру, часто буваю в Стамбулі. Запланував проект для усталення зв'язків між молодими турецькими й українськими письменниками. Є ще в планах запросити декількох турецьких письменників на кілька тижнів до України, в різні регіони, щоб вони пожили тут, поспілкувалися з нашими людьми і написали збірку есе про Україну для турецького читача.

– **У закордонні поїздки Ви їздите зазвичай сам?**

– Беру інколи з собою дітей. Із середнім сином у вересні їздив до Норвегії. Остання моя поїздка – до Нідерландів, де на запрошення організації Amnesty International в Амстердамі і в Неймегені я читаю лекцію про свободу й Україну, яку саме сьогодні пишу спеціально до цієї події. Це два поважні зібрання. Туди зі мною поїде молодший син Антон.

НОВА КРАЇНА

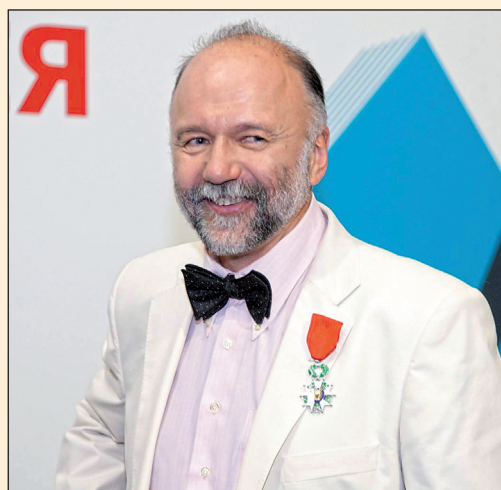
■ ІЗ ВИРУ ЖИТТЯ

Семинар з лідерства для молоді.
Ліній табір у Пуща-Водиці.

Ужгородський прес-клуб, презентація «Львівської
гастролі Джимі Хендрікса», лютий 2013

Нагородження орденом Почесного легіону (Франція)
у квітні 2014 на Книжковому Арсеналі

Майстер-клас для дітей з вигадання казок.
У київській школі

ПЛОДОВИТИЙ ТРУДОГОЛІК

– Зізнайтеся, скільки тисяч знаків тексту Ви продукуєте щодня? Не запитую вже про Вашу щотижневую сторінку в нашій газеті, яку щопонеділка «безперебійно» отримуємо від Вас електронною поштою...

– Ой, по-різному. Найчастіше за день осягаю 20–30 тисяч. Буває, напишу лише 10 тисяч знаків.

– Коли?.. Де?..

– Вночі, в літаку, в потязі. У літаках, до речі, мені дуже добре працюється...

– Коли Ви подорожуєте і відвідуєте незнайоме місто, у Вас, попри щільний графік, все ж таки залишається трохи вільного часу для себе?

– Це залежить від плану поїздки. Зазвичай упродовж дня у мене 3–4 інтерв'ю, потім публічний виступ, ніч у готелі, а зранку таксі, вокзал чи аеропорт, і далі... Але інколи буває трішки легше, коли тільки один виступ увечері, і лише півдня маю працювати.

– Хто Вам організовує стількі справ? Ви самі? Чи маєте секретаря?

– На жаль, ще не маю власного секретаря, тому в мене час від часу виникають непорозуміння й проблеми – щось переплутаю чи не подбаю заздалегідь про квиток на літак.

Нещодавно, наприклад, сталася така плутанина під час моєї 40-денної поїздки Німеччиною, Австрією, Швейцарією... Утім, це була не зовсім моя провина. Я мав летіти на виступ у Ньюкасл, до Англії, з німецького Дюссельдорфа. Я часто відвідував це місто раніше, добре знаю його аеропорт, і добре пам'ятаю, що він у Дюссельдорфі лише один. Та мені, не попередивши, купили лоукост-квиток із військового аеродрому, який знаходиться за 80 км від міста. Тож я приїхав у звичайний аеропорт Дюссельдорфа і лише там зрозумів організаційну помилку. Довелося витратити 160 євро на таксі, аби вчасно дістатися на літак.

БЕЗКОМПРОМІСНИЙ УКРАЇНЕЦЬ

– Яке запитання Вам сьогодні найчастіше ставлять на зустрічах за кордоном?

– Зараз уже можна сказати, що більше запитують про відносини з Росією, їхнє майбутнє і чи насправді українці хочуть до Європи. Як і раніше, все стосується українсько-

Біля графіті у середмісті Києва 19 листопада 2014. Фото Романа РАТУШНОГО. Публікується вперше

російського конфлікту, але запитання вже не такі конкретні, як були спочатку під впливом російської пропаганди.

Раніше в іноземній публіки було багато запитань на кшталт «Скільки у вас фашистів?». Нині ж їх майже не ставлять. Бо всі вже добре розуміють, що відбувається насправді. Але тепер усіх хвилює, наскільки це лише українсько-російський конфлікт, чи не переросте він у загрозу для цілої Європи, наскільки цей конфлікт демонструє майбутні небезпеки для світової спільноти.

– Під час Майдану Ви з родиною були в Києві, не стояли осторонь подій, робили

репортажі для зарубіжних мас-медіа, працювали над «Щоденником Майдану». Минув рік. Яке найяскравіше враження з того часу? Що Вас найбільше вразило під час Майдану?

– Закарбувалося кілька сильних вражень. Найперше – новорічне святкування на Майдані.

– І я був...

– Я теж там був. Дружина не пішла. Був із братом, його дружиною і ще однією знайомою. Не можу забути ту атмосферу – дух і перемоги, і свята, і начебто нормального життя. Така неймовірна суміш.

Із таких же сильних, але негативних вражень – 1 грудня і

за день до цього, після першої хвилі нападу «Беркута» на студентів. Пригадую, як прибули беркутівці і стали рядами, а за ними машини перекрили дорогу під готелем «Україна». Потім привезли кран для встановлення сумнозв'язної ялинки, відтіснили людей до Будинку профспілок. У цей момент я саме був там, простояв години півтори-дві. У повітрі витала особлива напруга, бо всі знали, як напередодні криво розігнали студентів і протестувальників.

Потім дуже сильним було 22-ге, здається, чи 23 лютого. Коли повністю майдан Незалежності і вся Інститутська тонули в яскравих квітах і палаючих свічках... І похорони, звичайно. Похорони Героїв Небесної сотні. Крізь майдан їх несли на Європейську площу і нагору.

– Якщо з відстані подивитися на майдан, де було «Ваше» місце, де Ви стояли, де зафіксували себе в тому велелюдді?

– Частіше за все я був біля Головоштамту. Це в мене і від дому недалеко: якщо спускатися по Малопідвальній, то одразу туди виходиш.

– Дітвора з Вами не ходила?

– На похоронах ми були всі. Хоч Антон і не хотів іти, боявся, дуже некомфортно себе там почував. Донька раніше потай від нас бігала сама на Грушевського, на бикади. І була на Майдані, коли розпочалася стрілянина, атака газовими гранатами. Бігла потім стрімголов по Трьохсвятительській нагору, кулею летіла...

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНИЙ КИЇВ

Вийшов друком перший у цьому році номер журналу «Театрально-концертний Київ». Колектив редакції знайомить своїх читачів із найцікавішими подіями, що відбудуться протягом місяця в столиці.

Свіжий номер

Маяковський ліричний, незвичний, особистий... Тетяна КРОП розповідає про нову виставу Художньо-концертного центру імені Івана Козловського «Мій МАЯКОВСЬКИЙ». Це авторський проект соліста Національної оперети Максима Булгакова за творами Володимира Маяковського. Глядачів, переконана автор статті, поглине внутрішній світ двох митців – головного героя, танцівника в стилі «степ», який готує надскладний номер із репертуару легендарного Фреда Астера, і... самого Володимира Маяковського. Таке духовне спілкування принесе насолоду не тільки безпосереднім його учасникам, але й усім, хто прийде на цю виставу.

Вірші з неповторною поетичною мовою («А ви могли б», «Парижанка», «Незвичайна пригода...», «Послухайте» та інші) складають основу канви спектаклю. У ньому поет постає ліриком, романтиком, скептиком, сатириком, який іронізує з себе та оточення. Кожен декламований вірш стає окремою міні-виставою.

ЯСКРАВІ ЕПІЗОДИ З ЖИТТЯ АКТРИСИ-ТРАВЕСТІ

Орися СТЕПАНЕНКО вітає з 75-річним ювілеєм заслуженого діяча мистецтв України, актрису Академічного театру юного глядача на Липках Ліну Василівну Будник.

«Її первинне амплу специфічне – актриса-травесті, – розповідає автор. – Це означає, що професією можна займатися виокремлено, поки не втрачено фізичної форми. Зрештою, як і в балеті, але там встановлено законом право танцівників на відпочинок, а для травесті такого не передбачено. Як бути і як далі займатися професією?.. – такі запитання непокоїли актрис ТЮГу. Час вніс свої корективи, тож такого амплу театр наразі не потребує».

Усім, хто дивується її популярності, Ліна Василівна відповідає мудро й неоднозначно: «Для кожного персонажа важливо віднайти індивідуальну мотивацію поведінки, у кожного з них своя температура тіла». Хоча герої теперішнього часу рідше бувають позитивними, актриса настільки любить їх, так виправдовує, що на противагу сюжету вони часто змінюються.

Незбагненна особливість Ліни Василівни – перетворювати безвихідь життя на світлу надію або ж драматизм конфлікту вінчати щирістю людських емоцій. Вона тільки так уміє жити і так уміє творити.

Герої між минулим і майбутнім

Остап ЦІКАВИЙ

У Національному художньому музеї України переконані, що саме зараз розмова про героїв і героїчне є актуальною як ніколи.

Проект «Герої. Спроба інвентаризації» – це намагання критично розглянути «героїчну спадщину», подекуди шокуючу, що зберігається в колекції музею.

Уперше за останні кілька років постійна експозиція першого поверху змінилася кардинально. Ідея оновлення виникла на початку 2013 року – як потреба в сучасній презентації та інтерпретації музейної колекції. Цей рух погодився підтримати давній партнер музею – Goethe-Institut в Україні. До співпраці був також запрошений провідний фахівець музейної справи в Німеччині – доктор Міхаель Фер.

Та доки тривала фондова робота, в Україні розпочалася революція. Контекст і суспільство змінилися. Це підказало актуальну тему, яку можна дослідити через художню колекцію. Нове завдання, що постало перед групою кураторів на чолі з доктором Фером, – розглянути героїчний пантеон України в усій його широті, неупереджено, як пе-

редисторію і причину всього, що відбувається сьогодні з країною, і зробити це спільно з публікою. «Існує безліч непроговорених тем, пов'язаних із радянськими часами і мистецтвом того періоду, що продовжують на нас впливати», – пере-

конана куратор проекту Оксана Баршинова.

Проект «Герої. Спроба інвентаризації» досліджує образ «героя» і його творення. У ході інвентаризації фондів музею були визначені твори, так чи інакше пов'язані з топосами «герой», «святий», «мученик» або «подвиг».

Серед них є зображення героїв реальних і міфічних, тих, чиї вчинки стали подвигом або профанацією, народних – і вирощених у пробірках ідеологічних лабораторій. Експозиція складається із близько 180 живописних, графічних та скульптурних творів, від середніх віків до другої половини ХХ століття.

Виставка розташована на першому поверсі та частково охоплює простір між першим і другим поверхами. Один із залів організатори залишили вільним: для можливості відкритого діалогу та міркування над тим, які герої потрібні Україні сьогодні.

Це не останній проект Національного художнього музею України, присвячений радянському минулому. У січні тут планують відкрити проект-реставрацію «Спецфонд 1937–1939», де будуть експоновані роботи «ворогів народу», що підлягали знищенню, але завдяки працівникам музею їх вдалося зберегти.

Виставка «Герої. Спроба інвентаризації» триватиме до 29 березня.

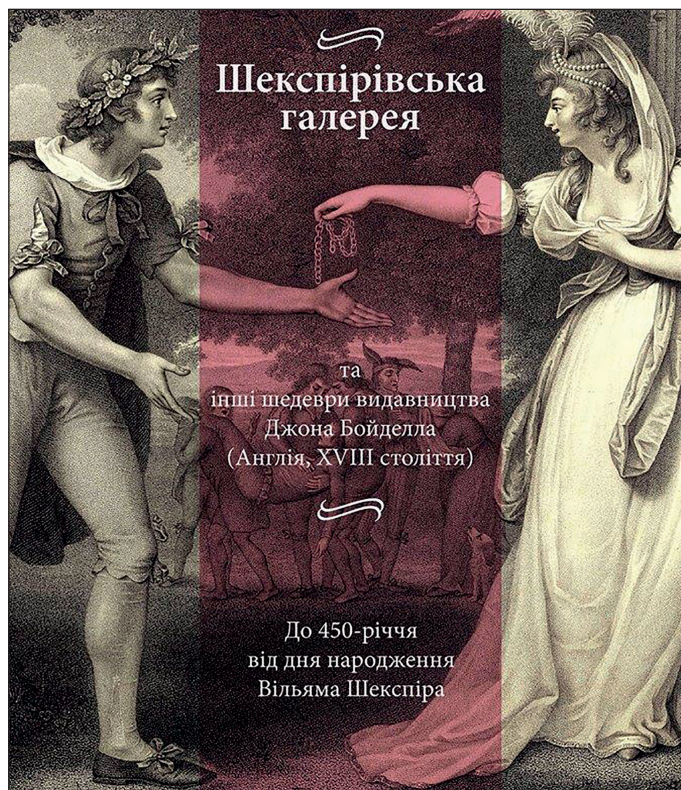
Графічний реверанс Шекспіру

«Під завісу» ювілейного року Вільяма Шекспіра Музей Ханенків презентував «Шекспірівську галерею» Джона Бойделла.

Це одна з найцікавіших сторінок англійського образотворчого мистецтва, пов'язана з усвідомленням всевітньої значущості національного генія.

Експозиція складається з 12 графічних аркушів «Шекспірівської галереї», які у 1790-х роках опублікував англійський видавець і гравер Джон Бойделл (1719–1804). Саме він запропонував найкращими вітчизняним художникам створити цикл картин за мотивами п'єс Шекспіра. Ці живописні твори стали окрасою картинної галереї Бойделла на лондонській Пелл-Мелл.

Згодом видавець вирішив презентувати своє зібрання більш широкій європейській публіці та здійснив декілька випусків розкішних репродукційних гравюр за картинами шекспі-

рівського циклу. Його славетна «Шекспірівська галерея» набула широкого розповсюдження та стала чи не найуспішнішим видавничим проектом в історії репродукційної графіки.

Не лише висока мистецька якість гравюр, а й їхня загальнознаюча тематика дозволили видавничому дому Джона Бойделла завоювати провідні позиції на європейському художньому ринку. На гравюрах, авторами яких є художники Томас Райдер, Пітер Сімон, брати Фаціус, зображені сюжети з п'єс «Ромео і Джульєтта», «Отелло», «Сон літньої ночі», «Міра за міру» та інших.

«Ми експонуємо близько сорока робіт, – розповідає куратор виставки, завідувач відділу графіки Олена Шостак. – Представлені твори – з колекції нашого музею, більша частина якої зі шляхетних зібрань Житомирщини та Волині».

Експозиція працюватиме до 1 лютого.

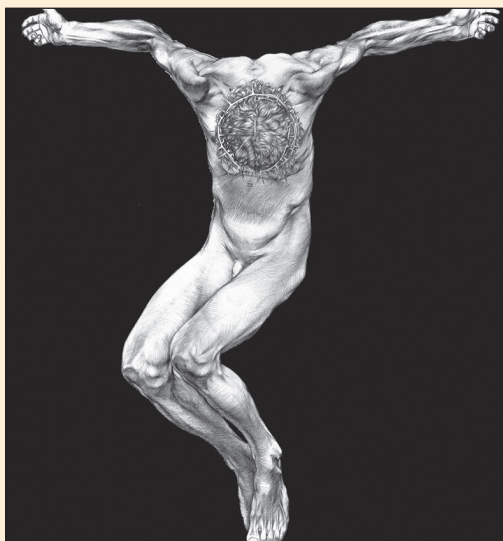
Остап ЦІКАВИЙ

редактор
Антон ФІЛАТОВ

сучасне мистецтво

■ КИЇВ

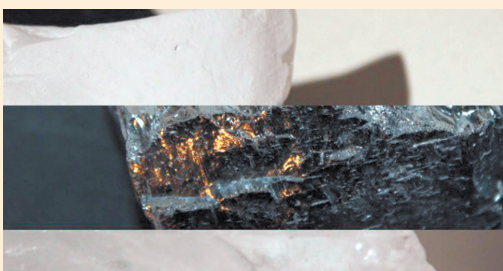
Андрій БАБЧИНСЬКИЙ. Цикл «Дисоціація»

До 3 лютого у галереї «Карась» триватиме виставка живопису Андрія Бабчинського «Дисоціація». Усі презентовані в експозиції твори сплітаються між собою у своєрідний простір-інсталяцію.

Представлені роботи створювалися протягом шести років. Усі картини різні за своїми виразними засобами та змістом, але об'єднані темою світосприйняття, діалектикою та розпадом. На перехресті цих понять виникає новий, невідомий досі сенс. У контексті виставки термін «дисоціація» набуває значення розчинення та розпаду.

«У цілому кожна з картин, так чи інакше, парадоксально пов'язана з іншими, мова живопису є самодостатньою, слово може тільки ускладнити його прочитання», – йдеться у прес-релізі.

■ МЮНХЕН

Фрагмент проекту «Знищення мап»

Протягом зими у галереї «Gedok» українські митці Ольга Михайлюк, Мирослав Вайда і Віталій Кохан проведуть серію арт-проектів «Shredding maps» (Знищення мап).

Перформанс складається з відеоінсталяції та українського і німецького текстів. Відео показує сорокакілометрову подорож художниці, яка вирішила у такий спосіб пережити досвід переселенців зі сходу України, котрі вимушені були через війну полишити свої домівки і вирушити світ за очі.

«Я не знала, куди піду. Відчувала лиш, що зупинитися не можна. Я пройшла різні стани: ейфорію, медитацію, боротьбу, втому, біль, віру», – поділилася Ольга Михайлюк.

Після перших перформансів глядачі написали багато листів мешканцям Донбасу. У них вони розповідали про своє розуміння війни, про історичні злами та персональні драми. Цей проект передає те, чого не відчуєш навіть завдяки найдетальнішому новинному репортажу, – ефект присутності та причетності до подій, що наразі розгортаються на сході країни.

Сакральне contemporary art

Веніамін КІНЧУК

До 24 січня у львівській галереї «Дзига» можна пірнути в іконографічний календар, створений Сергієм Радкевичем.

Щодня протягом минулого року митець створював по іконі, що зображувала святого, якого в цей день шанує православна церква. Лики систематизовані за місяцями, як клітинки днів у календарі. Формат кожного зображення – А5.

Певні ікони в циклі переплітаються з актуальними подіями в країні. Наприклад, 18 лютого, коли почалася найкривавіша фаза подій на Євромайдані, православний світ шанує ікону Божої Матері, що зветься «Прикликання загиблих». Її, як відображення того дня, червоним кольором і зобразив Сергій Радкевич.

Духовну підтримку митець черпав у «Житті святих» і Біблії, з читання яких він починав кожен день минулого року. Проект дещо архаїчний і традиційний, хоча художник увесь 27 років.

Сакральним мистецтвом Радкевич свої твори не називає. Це модерне переосмислення християнської спадщини. «Представлені роботи – інструмент праці над собою.

Незважаючи на час, локацію, особистий стан чи бажання, один пройдений день ставав графікою лику святого. Тому цей проект є повним циклом праці над собою, над своєю лінійкою», – коментує Сергій.

Ім'я митця регулярно фігурує у вітчизняному арт-світі. То він презентує свою інсталяцію на фестивалі сучасного мистецтва або розмалює стильним графіті черговий львівський мур, то отримує премію Pinchuk Art Centre або з'являється у фільмі про арт-простір України.

Теми творчості Радкевича беруть початок у релігійній іконографії. Художник поєднує спрощені релігійні символи з геометричними формами для створення сучасної духовної абстрактної форми. Розвиває цю ідею і його персональна виставка «Календар/Повний цикл праці».

Паралельно зі створенням цього проекту, художник торік написав і цикл графіті у пам'ять загиблих на Євромайдані. Портрети полеглих стилізовані за канонами духовного живопису. Однак Радкевич не намагався сакралізувати активістів революції. Богохульство у його творах відсутнє. Митець своїми роботами лише акцентує увагу на зернині духовного у кожному, кого зображує.

Століття тому придворні художники у європейських ко-

Сергій РАДКЕВИЧ. Фрагмент проекту «Календар/Повний цикл праці»

ролівствах зображували на фресках чи іконах святих, які портретно були дуже схожі на їхніх меценатів. Та їхнє лизоблюдство не має нічого спільного з проникливістю молодого львів'янина. Митець

наближає образи ікон до звичайних людей. Тож, вірогідно, певні портрети нагадають вам обличчя знайомих чи близьких. Чи не вони насправді є покровителями нашого життя?

Хіромантри

До 9 лютого у столичній «Я галереї» триватиме виставка Андрія Хіра «Забобони».

Митець прославився своїми графіті, мотиви яких виходять далеко за межі видимої реальності. Його твори – це фантазмагорія абсурдизму. А меседжі, які він надсилає своїм глядачам, немов народилися у нічних кошмарах.

Писанки та високовольтні дроти, мерці й церкви – усе це дивним чином поєднується на полотнах експозиції.

Кожен твір, презентований на виставці, супроводжується довгою сюжетною назвою на кшталт «Чорти повстають з дітей, що вмирають нехрещеними». Таким чином твори стають немов ілюстраціями до

Андрій ХІР. Мерці збираються в церкві три рази на рік

загадкового стародавнього тексту, який так і лишається поза простором виставки. Та чи не є це точною реплікою до нашого сьогодення, переповнено-

го окремо повідомленнями й окремо – ілюстраціями та коментарями до них.

Твори митця вибудовують вісь із етнографічними дослі-

дженнями сторічної давнини. Працюючи над серією «Забобони», Хір вивчав наукові праці «Знадоби до української демонології» (1912), «Гуцульщина» (1899) тощо.

«Метою проекту є своєрідне відтворення світогляду українців Карпат шляхом інтерпретації сюжетів та образів на підставі матеріалів, записаних на початку ХХ століття...»

Дослідники часто намагаються інтерпретувати ті чи інші міфи та повір'я з позиції здорового глузду. Однак у цих історіях і віруваннях немає чіткої межі між реальним та ірреальним, між світом людей і світом духів», – розповідає митець.

Ананій ДОЛГОРУКИЙ

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

ДИТЯЧИЙ СВІТ

■ ДИТЯЧИМ ПЕНЗЛЕМ

У Музеї історії та культури «Уваровський дім» відкрито виставку «Тарас Шевченко в малюнках дітей».

Експозицію, що відкрилася в музеї 18 грудня, підготувала відомий київський художник Наталя Турсеніна.

Присутніх вразила майстерність виконання малюнків. Усі вони намальовані аквареллю, мають гарно підібрану гаму кольорів, а головне – вражає зацікавленість дітей постаттю Кобзаря, вибір тем для малюнків. За цим стоїть велика праця педагога-художника Н. Турсеніної.

Відкриття виставки прикрасила присутність Ольги Шевченко – наукового співробітника київського музею Т. Шевченка. Вона розповіла присутнім про музей і навела деякі маловідомі сторінки з життя Кобзаря.

Завершився захід показом художнього фільму про Тараса Шевченка «Братство» (2008), костюми для якого розробила Н. Турсеніна.

Насамкінець Наталія Миколаївна запросила учнів Ворзельської загальноосвітньої школи № 5, які були присутні на відкритті виставки, приходити на заняття художньої студії, які вона буде вести в «Уваровському домі» щовівторка і щочетверга.

■ СІМЕЙНІ ТРЕНІНГИ

21–27 лютого в селищі Яблуниця Івано-Франківської області (гостинний двір «Тога») проводитиметься навчання в Зимовій вищій психологічній школі професійного розвитку. Три групи опануватимуть знання і навички одночасно.

Один із напрямків роботи – тренінг «Сімейний психолог». На тренінгу учасники працюватимуть із такими темами:

- дитячо-батьківські відносини як предмет психологічної роботи;
- консультування з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини;
- посередництво психолога у розв'язанні сімейних конфліктів і розбіжностей.

Крім того, у школі передбачаються напрямки «Позитивний психолог» та «Психолог на підприємстві». Також будуть вечірні професорські лекції, психологічні ігри та майстер-класи.

Фахівці, яких випускає заклад, повністю готові до самостійної роботи в спектрі сімейних запитів.

Навчання в школі проходитиме під егідою Української асоціації психології освіти та розвитку.

Більш детальну інформацію можна дізнатися за телефоном: (066) 757-04-56. Контактна особа – Трофімов Андрій Юрійович – кандидат психологічних наук, тренер, доцент кафедри психології розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Леся САМІЙЛЕНКО

Новорічні мрії та побажання діти задумують заздалегідь.

Виношують їх у своїй свідомості і радіють, коли вони здійснюються як диво, що окрилює.

Так можна розповісти про все, що напередодні Нового року відбувалося в київському Палаці культури «Росток». До нього на Міжнародний фестиваль дитячої та юнацької творчості «Планета мистецтв» з різних куточків України приїхали ті, кому важливо показати результати своєї творчої праці, подивитися на інших та й просто побувати на території незвичайної планети, де кожен почуватися не лише окриленим, щасливим і веселим, але й маленьким артистом серед своїх. Таку атмосферу створюють організатори цього фестивалю-конкурсу, які багато років поспіль професійно проводять свята для обдарованих дітей.

Тож не дивно, що і в наш непростий час у митців фестивалівних проектів «Глорія старс» все було на космічній висоті. Фестиваль «Плане-

та мистецтв» стартував, відбувся і завершився феєрично і тріумфально. Усі його учасники повернулися з казкової планети не лише окрилені, але й гідно нагороджені організаторами солодощами та газетами й журналами

від Національного газетно-журнального видавництва.

Тож враженнями про все, що відбувалося протягом цього щасливого дня, я ділюся як учасник подорожі на дивовижну планету мистецтв. І почну з історії про дівчинку, для якої

цей день став, певно, найбільш доленосним у житті. Уперше потрапивши на фестиваль, вона стала зіркою, яка повернулася на землю лауреатом гран-прі. Аліна Забігайло співала так красиво і професійно, що члени журі порівняли її з новою зіркою на пісенному Олімпі.

Конкуренти в Аліні були не лише гідні, але й не менш яскраві. Перші премії у вокальному жанрі отримали також зірочки. Чудово заспівали киянки Анастасія Макулкіна, Анастасія Лук'ячук і Анна Воужина з Дніпропетровська, які стали лауреатами першої премії. Впевнено і злагоджено прозвучали голоси юнаків із тріо «Обрії», які представили місто Умань Черкаської області.

Хореографічний конкурс відкрив учасників ансамблю «Флеш» із Пирятина, що на Полтавщині. Першими стали і кияни, колективи «Грація», «Прем'єр» і «Вербиченька» з Умані. Неповторною була і юна солистка балету Аріна Набока з Мар'їнки Донецької області.

Та, власне, всі учасники фестивалю повернулися з подорожі на казкову планету окриленими.

На фотознімку лауреат гран-прі Аліна Забігайло

Сувеніри для малят

У новорічні свята дорослі й малі чекають не лише див, але й подарунків.

Але подарунками можуть бути не лише речі, які купуємо одне одному й кладемо під ялинку. Найкращим може стати той, що робиться не лише з найкращими побажаннями, але й власноруч.

Мені хочеться розповісти про жінку, яка впродовж свого життя не лише найкраще готувала, а й привчила свою родину і друзів до подарунків, які виготовляла з усього, що було в її домі після краєцьких справ та кулінарних витівок.

Пані Мирослава, без перебільшення, майстер на всі руки. І про це добре знають чоловіки і хлопці, яких вона годувала на Майдані, а вже зараз опікується їхнім здоров'ям у київських шпиталях та лікарнях. Разом із донькою Хрис-

тею та подругами вона неодноразово приїздила туди не лише з добрим словом підтримки, але й прекрасними ідеями духовних тренінгів.

Навіть модні шоу для вояків влаштувала. Пані Мирослава настільки запала в душу нашим героям, що її так і називають: «тьотя Ангел».

Це найвища нагорода і титул, який ця дивовижна і талановита від природи жінка отримала за все своє життя.

Напередодні свята Миколая та Нового року вона вся в роботі. Шие і вигадує сувеніри для «своїх хлопчиків» і вкладає в них не лише молитовні побажання, але й креативні ідеї, на які багатий її розум. Із виробів, які вона готує на подарунки, можна було би влаштувати персональну виставку.

Але для цієї жінки важливіше те, що вони грітимуть душі тих, кого вона любить і

кому понад усе бажає вуджати. А кожний подарунок – особливий, бо пані Мирослава знає думки і помисли кожного як любляча мама. І

завжди потайки плаче, коли чує слова подяки: «наша тьотя Ангел прийшла».

Лариса БЕЗСМЕРТНА

редакція журналу

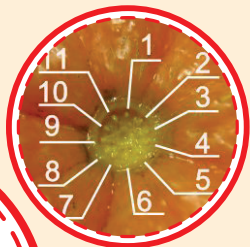

ДИТЯЧА СТОРІНКА

Ти вже готуєшся до святкової вечірки? Де відбуватиметься святкування? У школі? Вдома? В гостях? Гадаю, хай де б не відбувалося свято, ти скрізь можеш здивувати знайомих кумедними фокусами! Та не біжи з журналом на вечірку. Адже успіх будь-якого фокусу – у вправлянні! Так-так, щоб фокус вдався, потрібно гарненько потренуватися перед дзеркалом. А потім покажи його кілька разів... та хоч своєму психу! А тоді вже йди на «велику сцену»!

Фокус-покус

Що і хто знадобиться:
глядачі;
цілі апельсини,
мандарини чи
будь-який інший
цитрусовий
фрукт.

Апельсиновий телепат

Фокус! Ти кажеш, що маєш дивовижний телепатичний хист щодо апельсинів і завжди знаєш, скільки часточок він має. Береш будь-який апельсин. Довго розглядаєш, дивишся проти світла, прикладаєш до лоба. А потім кажеш: «У цього апельсина вісім часточок!». Друзі чистять апельсин – і правда! Якщо хтось скаже, що в апельсина однакова кількість часточок – це неправда. Всі апельсини різні. Перевірте. Покажи фокус з іншим апельсином.

Секрет фокуса! Секрет у секреті. Звісно, тобі не потрібен рентген. Варто лише роздивитися апельсин, там, де у нього хвостик. Обережно відрви цей хвостик. З'явиться заглибинка. Середині ти помітиш цяточки або навіть малесенькі волокна. Ними апельсин приєднувався до гілочки. Полічи ці цяточки – і ти знатимеш, скільки в ньому часточок!

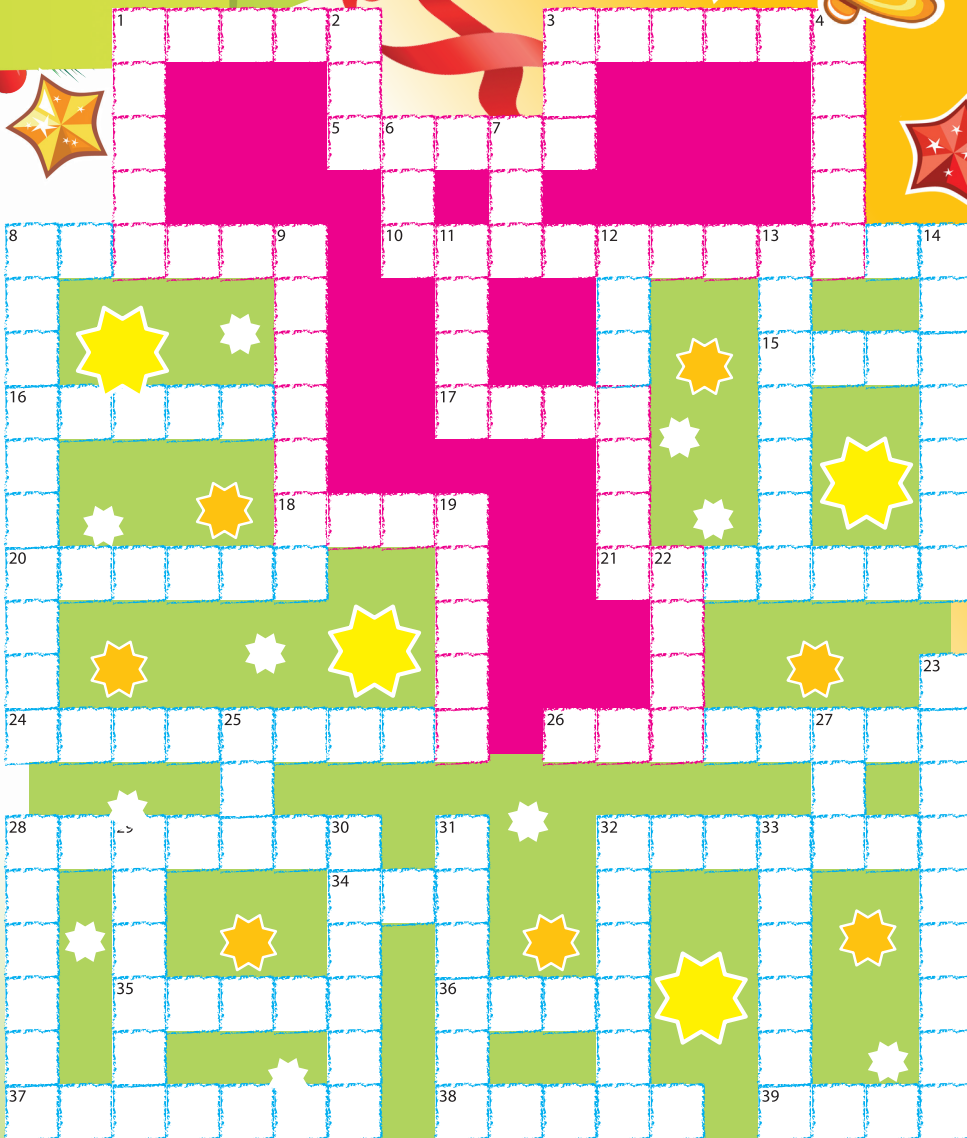

Кросворд

«Подарунок»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:

- Герой журналу ... Здивую-Вас.
- «ВДГ» – це не газета, а ...
- Хижак із плямистим хутром.
- Реклама, що висить на стіні.
- Іграшка з купою дрібних деталей.
- Його відбиває метроном.
- Він розробив проект найвідомішої вежі Франції.
- Ліжко (стар.).
- Вид руху коня.
- Фахівець із проведення судна фарватером.
- Прикраса на шию.
- Скелелаз.
- Обласний центр України.
- Люди, що вишикувалися в ряд.
- Велика копитна тварина з рогами на носі.
- І поїсти, і поговорити.
- Острів Середземного, Егейського морів.
- Візерунок.
- Співробітниця театру.
- Найкращий подарунок.
- Нею заряджають зброю.

ПО ВЕРТИКАЛІ:

- Кухонне приладдя для подрібнювання овочів.
- Бобова олійна рослина.
- Масло, олія, сало.
- Підставка гармати.
- Сукупність багатьох звуків.
- Агентство преси «Новини» (абр.).
- Це дозволить отримувати журнал «ВДГ» удома.
- Квітка – символ Голландії.
- Сторона монети.
- Мобільний або стаціонарний.
- Гірська система в Україні.
- Рукоділля.
- «Механічна людина».
- Бог кохання.
- Життєпис.
- ... Хоттаб.
- Місце у річці, морі з круговим рухом води.
- Знаряддя для занять важкою атлетикою.
- Опис способу приготування страви.
- Бойова корабельна зграя.
- Колективна відмова продовжувати роботу.
- Ворог.
- Зелений сусід помідора в салаті.

Передплати на будь-якій пошті!

www.feя.net.ua

редактор
Алла ЯКОВЕНКО

СТОЛИЧНА АФІША

ІЗ 19 ДО 25 СІЧНЯ 2015 РОКУ

АРТ-ЦЕНТРИ

АРТ-ЦЕНТР «Я ГАЛЕРЕЯ»

www.yagallery.com.ua
Київ, вул. Хорива, 496,
тел. (044) 492-92-03
Андрій Хір «Забобони» (до 9 лютого)
Час роботи: з 10.00 до 19.00, нд. – вихідний.

АРТ-ЦЕНТР Я. ГРЕТЕРА

www.greter-art.com
Київ, вул. Вадима Гетьмана, 6
(ТЦ «Більшовик» Блок А, 4–6 поверх),
тел. (044) 200-07-60
Ірина Колесникова «Ейфорія». Живопис
(до 8 лютого)

Ірина Колесникова.
«Наюртморт із гранатом»

Час роботи: щодня з 11.00 до 21.00.

ЩЕРБЕНКО АРТ-ЦЕНТР

www.scherbenkoartcentre.com
Київ, вул. Михайлівська, 226,
тел. (044) 279-53-53
Персональний проект Богдана Томашевського
«1+1+» (до 24 січня)
Час роботи: з 11.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

МУЗЕЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗАПОВІДНИК «СОФІЯ КИЇВСЬКА»

www.nzsk.org.ua
Київ, вул. Володимирська, 24,
тел. (044) 278-26-20
Виставковий зал «Хлібня»
«На межі дозволеного» (до 15 лютого)
Українське мистецтво 1930-х років із
музейних та приватних колекцій
Час роботи: з 10.00 до 18.00,
ср. – з 10.00 до 17.00.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ

www.namu.kiev.ua
Київ, вул. М. Грушевського, 6,
тел. (044) 278-13-57
Українсько-німецький художній
дослідницький проект «Герої. Спроба
інвентаризації» (до 29 березня)

Проект
«Герої. Спроба інвентаризації»

Проект-реставрація «Спецфонд» (із 22 січня)
Твори спеціального фонду, 1937–1939
Час роботи: ср., чт., нд. – з 10.00 до 18.00,
пт. – з 12.00 до 19.00, сб. – з 11.00
до 18.00, пн., вт. – вихідні.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ БОГДАНА ІВАНА

www.khanenkomuseum.kiev.ua
Київ, вул. Терещенківська, 15-17,
тел. (044) 235-32-90
«Шекспірівська галерея та інші
шедеври видавництва Джона
Бойделла, Англія, XVIII століття»
(до 1 лютого)
Час роботи: з 10.30 до 17.30,
пн., вт. – вихідні.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ «МУЗЕЙ ІВАНА ГОНЧАРА»

www.honchar.org.ua
Київ, вул. Лаврська, 19, тел. (044) 288-92-68
Виставка «павуків» із солами «Український
Всесвіт» (до 21 січня)
Інтерактивний виставковий проект
«Творчість свободи: (революційна
культура Майдану)» (до 26 січня).
Час роботи: з 10.00-17.30, пн. – вихідний.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

www.mundm.kiev.ua
Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 29, тел. (044) 280-13-23
Коллективна виставка «Квадра міні-метал.
Ювелірне мистецтво – міні-емалі»
(до 25 січня)
Час роботи: з 10.00 до 18.00, вт. – вихідний.

МУЗЕЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

www.modern-museum.org.ua
Київ, вул. Фрунзе, 41, тел. (044) 454-47-40
«Мистецька мала України: Закарпаття»
(до 30 січня)

Антон Кашай.
«Зима в Карпатах»

Час роботи: з 11.00 до 19.00, пн. – вихідний.

МУЗЕЙ КНИГИ І ДРУКАРСТВА УКРАЇНИ

www.vuam.org.ua
Київ, вул. Лаврська, 5, корп. 9, (044) 280-79-76
«Розтопи у серці лід» (до 31 січня)
Виставка живопису, графіки, скульптури
та авторської ляльки
Час роботи: з 10.00 до 17.00, вт. – вихідний.

МУЗЕЙ ТЕАТРАЛЬНОГО, МУЗИЧНОГО ТА КІНОМИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

www.tmf-museum.kiev.ua
Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 26,
тел. (044) 280-18-34
«І мертвим, і живим,
і ненарожденним...» (до 15 березня)
Виставка до 200-річчя від дня народження
Тараса Шевченка
Час роботи: з 10.00 до 17.00, вт. – вихідний.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ-МУЗЕЙ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Вул. Володимирська, 22-а (територія
«Софії Київської»), тел. (044) 278-44-81
«Плеяда бойчуків» (до 6 лютого)
Документально-художня виставка,
присвячена життю та творчості видатного
українського графіка, художника-
монументаліста Михайла Бойчука, його учнів
та послідовників.
Час роботи: з 10.00 до 17.00, сб., нд. – вихідні.

ГАЛЕРЕЇ

ГАЛЕРЕЯ «АВС АРТ»

www.avsart.com.ua
Київ, вул. Воздвиженська, 106, тел. (044) 425-90-90
«Срібне сяйво зими» (до 24 січня)
Живопис Антона Кашая, Адальберта
Борецького, Сергія Григор'єва,
Віктора Зарецького, Івана Марчука,
Володимира Патика та інших художників
Час роботи: з 11.00 до 19.00, нд., пн. – вихідні.

ГАЛЕРЕЯ «BRUCIE COLLECTIONS»

www.bruciecollections.com
Київ, вул. Артема, 556, тел.: (044) 205-42-64
Елвін Бут (Великобританія) «Втілене». Художні
світлинки (до 1 лютого).
Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – до 18.00,
нд. – з 12.00 до 17.00.

ГАЛЕРЕЯ «МИСТЕЦЬКА ЗІРКА»

www.artzbirka.com
Київ, вул. Терещенківська, 13 (вхід в арку),
тел.: (044) 234-14-27

Віктор Дейсун «Малюнки на паркані»
(до 25 січня)
Інтерактивний соціальний проект
Час роботи: щодня з 10.00 до 18.00

ТЕАТРИ

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69
20 – М. Теодоракіс «Грек Зорба»
21 – Дж. Россіні «Севільський цирульник»
22 – М. Скорик «Мойсей»
23 – Вечір одноактних балетів: Танець годин,
Вальпургієва ніч, Дафніс і Хлоя прем'єра
24 – Дж. Верді «Дон Карлос»
25 – Й. Пахельбель, Л. ван. Бетховен та інші
«Дама з камеліями»
Вистави для дітей
25 (12.00) – М. Римський-Корсаков «Казка
про царя Салтана»
Вартість квитків: 20–300 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)
20 – П.-О. Бомарше «Весілля Фігаро»
21 – Т. Кандапа «Сентиментальний круїз»
22 – Ю. Рибчинський, В. Васалатій «Едіт Піаф.
Життя в кредит»
23 – Н. Ворожбит «Квітка Будяк»
24 – Г. Горін «Кін IV»
25 (12.00) – Г. Квітка-Основ'яненко
«Шельменко-денщик»

«Шельменко-денщик».
Фото Валерія Ландар

25 – «Така її доля...» (за Т. Шевченком)
Камерна сцена імені Сергія Данченка
21 – І. Афанасьєв «Самотня леді»
22 – Т. Ружевич «Стара жінка висиджує»
23 – Ф. Достоєвський «Сон смішної людини»
24 – Morituri te salutant (за В. Стефаніком)
Вартість квитків: 20–250 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)
19 – В. Шекспір «Джульєтта і Ромео»
20 – Б. Нушич «Д-р»
21 – Д. Псафас «Потрібні брехун!»
22 – «Всоди один...»
23 – Ж. Б. Мольєр «Уявно хворий»
24 – Д. Патрик «Дивна місис Севідж»
25 (12.00) – Р. Куні «№13» (Шалена ніч, або
Одруження Пігдена)
25 – О. Островський «Тепленьке місце»
Нова сцена
20 (20.00) – Н. Ерпулат, Й. Хіллє «Скажена
кров»
21 (20.00) – А. Ніколі «Жінка і чиновник»
23 (20.00) – Н. Птушкіна «Ненормальна»
прем'єра
24 (12.00) – Н. Птушкіна «Лізанська вежа»
24 (18.00) – А. Ніколі «Прощальне танго»
25 (18.00) – В. Мухарьямов «Останнє кохання»
Сцена «Під дахом»
23 (20.00) – «Шлюбні укладаються на
небесах...» (за Л. Толстим)
24 (20.00) – Ігор Бауершима «Над прірвою
в...» (Norway.Today) прем'єра
25 (20.00) – «Edith Piaf: життя в рожевому
світлі»
Початок вистав о 20.00
Вартість квитків: 20–210 грн.
Київський академічний
театр драми і комедії на
Лівому березі Дніпра
www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

Основна сцена

20 – Ф. Достоєвський «Опіскін. Фома!»
«Опіскін. Фома!».
Фото Євгена Чекаліна

21 – А. Міллер «Дон Жуан, або Уроки
спокуювання»
22 – Г. Бюхнер «Карнавал плоті»
23 – І. Шюй «Так скінчилося літо»
24 – А. Крим «Жіноча логіка»
прем'єра
25 – Л. Толстой «Анна Кареніна»
Вартість квитків: 40–120 грн.
Мала сцена
21 – М. Коляда «Дні пролітають зі
свистом...»
24 (15.00) – Н. Птушкіна «Ти, якого любить
душа моя...»
25 (15.00) – Ф. Достоєвський, О. Володін
«Які у вас претензії до дружини?»
Вартість квитків: 60–100 грн.

Київський національний
академічний театр оперети
www.operetta.com.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30
20 – Й. Штраус «Летюча миша»
21 – В. Львїн, В. Лукашов «За двома
зайцями»
22 – Ф. Лоу «Моя чарівна леді»
23 – Ф. Ерве «Мадемузель Нітуш»
24 – П. Абрахам «Бал у Савойї»
Вистави для дітей
25 (12.00) – В. Бистряков «Острів скарбів»
Театр у фойє
25 – Ж. Оффенбах «Звана вечеря
з італійцями»
Вартість квитків: 20–150 грн.

Мистецько-концертний центр
імені Івана Козловського
www.kozlovsky.kiev.ua
Вул. Хрещатик, 50б, тел. 235-75-18
22 – «І на оновленій землі...» Музично-
літературний проект н. а. України
О. Кравченка
30 – Музично-літературний вечір до
115-річчя І. Дунаєвського
Вартість квитків: 20–30 грн.

Академічний молодий театр
www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)
20 – Н. Дубіна (за І. Нечум-Левицьким)
«Кайдаші»
21 – Ф. Шиллер «Підступність і кохання»
22 – «Інкустація» (за Л. Костенко)
23 – А. Чехов «Дядя Ваня»
24 – Я. Гловацький «Четверта сестра»
25 – Е.-Е. Шмітт «Загадкові варіації»

Камерна сцена
20 – Яр. Стельмах «Синій автомобіль»
21 – М. Шизгал «Любофф!»
22 – Д. Богославський «Любов людей»
25 – С. Беккет «Чекаючи на Годо»
Мікросцена
20 – Н. Симчич «В чом чудо, тьотя?!»
23 – Жара (за І. Бунінім)
прем'єра
Вартість квитків: 40–120 грн.

Київський муніципальний
академічний театр опери
і балету для дітей та юнацтва
www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16
21 – О. Родін «Видіння троянди»
прем'єра
Київ Модерн-Балет: Жінки у реніорі
прем'єра
22 (14.00) – П. Чайковський «Лускунчик»
23 – «Ніч яка місячна». Вечорниць в піснях
і романах
прем'єра
24 (12.00) – П. Чайковський «Лебедина озеро»
24 – Київ Модерн-Балет: М. Равель
«Болеро». «Дош»

25 (12.00, 15.00) – С. Баневич «Дванадцять
місяців»
Вартість квитків: 20–200 грн.
Київський академічний
театр ляльок
www.akadempuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1а, тел. 278-58-08
24 (11.00) – Г. Владичина «Слоненя»
24 (13.00) – Є. Гімельфарб «Вовк і козенята»
24 (15.00) – А. Дежуров «Царівна-жаба»
24 (17.00) – Ю. Сікало (за Ш. Перро) «Кіт у чоботях»
25 (11.00) – Н. Гернет «Гусеня»
25 (13.00) – Г. Усач, С. Єфремов «Котик і
Півник» прем'єра
25 (15.00) – Б. Заходер, В. Климовський
«Дюймовочка»
25 (17.00) – О. Толстой «Золотий ключик»
Вартість квитків: 50 грн.

Київський муніципальний академічний театр ляльок

www.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Миропільська, 1, тел. 513-15-00
21 (11.00) – М. Шуринова «Морозко»
24 – В. Данилевич (за Г. Х. Андерсенем)
«Стикий олов'яний солдатик»
25 – С. Коган, С. Єфремов «Ще раз про
Червону Шапочку»
Початок вистав об 11.00 і 13.00
Вистави для дорослих
23 – А. Мельник «Синє небо»
Вартість квитків: 40 грн.

Академічний театр «КОЛЕСО»

www.teatr-koleso.kiev.ua
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22
20, 21 – Ж. Ануї «Генерали у спідницях»
22 – У Києві на Подолі, або «Іде ві сохніте
бельйо?»
24, 25 – І. Жаміак «Азалия»
Камерна зала
23 – Р. Шиммельпфенніг «Під тиском 1–3»
Вартість квитків: 50–150 грн.

Академічний драматичний театр на Подолі

www.theatreonpodol.com
Андріївський узвіз, 20б, тел. 425-54-89
Театральна вистава
21 – М. Лоранс «Мое століття»
22 – Т. МакНеллі «Я – Марія Каллас»
23 – О. Петров «Ніч для двох»
24 – О. Вампілов «Старший син»
25 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»
Вартість квитків: 50–70 грн.

У приміщенні Малої зали
Палацу мистецтв «Україна»
20 – О. Коломієць «Фараони»
21 – М. Камолетті «La bonne Anna, або Як
зберегти сім'ю»
22 – О. Вампілов «Минулого літа в Чулимську»
23 – М. Горький «На дні»
24 – Т. Могильник, В. Гуляйченко «Лебедина
озеро. Сутінки»
Вартість квитків: 70–90 грн.

Новий театр на Печерську

www.newtheatre.kiev.ua
Вул. Немировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50
22 – Р. Шиммельпфенніг «Під тиском»
(Push up 1–3)
23 – В. Пелевін «П'ять оповідань Пелевіна»
24 (18.00) – К. Гольдони «Арлекін – слуга
двох панів»
25 (18.00) – «Salida Cruzada – 8 кроків танго»
У приміщенні Центру театрального
мистецтва імені Леся Курбаса
Вул. Володимирська, 23в
20 – Ш. де Лакло «Небезпечні зв'язки»
Вартість квитків: 70–100 грн.

Театр «Золоті Ворота»

www.zoloti-vorota.kiev.ua
У приміщенні Театру
пластичної драми на Печерську
Вул. Шовковична, 7а, тел. 501-85-95
24 – М. фон Массенбург «Потвора» прем'єра
Вартість квитків: 60 грн.
Київський театр «Актор»
www.teatr-aktor.kiev.ua
Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
21 – М. Коляда «Без вини винувата»
прем'єра
Вартість квитків: 60–80 грн.

Київська академічна майстерня
театрального мистецтва «СУЗІР'Я»
www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 146, тел. 272-41-88

19 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
20 – І. Афанасьєв «Самотня леді»
21 – М. Вінграновський «Прекрасний
звір у серці»
22 – Т. Вільямс «Страх бажання»
24 – П. Шеффер «Летіс і Лавідж»
25 – Е.-Е. Шмітт «Оскар – Богу»
Вартість квитків: 50–150 грн.
Мікросцена
Вул. Ярославів Вал, 16
20 – Ю. Максименко «Бог явився мені в
образі Жовтого зайця»
21 – М. Цветаєва «Душа сбылась...»

«Душа сбылась».
Фото надане театром

22 – С. Мрожек «Будинок на кордоні»
прем'єра
23, 24 – Х. Левін «Холостяки і холостячки»
25 – Ф. Білецький «Розмова, якої не було»
Початок вистав на Мікросцені о 19.30
Вартість квитків: 50 грн.

Класичний художній альтернативний театр

www.teatrkhath.kiev.ua
тел. 247-48-10
У приміщенні Будинку актора
Вул. Ярославів Вал, 7
24 – Лопе де Вега «Собака на сні»
25 – Вечір романсу «Я свято вірю в чистоту
Снігів і Снів» прем'єра
Вартість квитків: 50–100 грн.

Національний будинок органної та камерної музики

www.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
19 – Камерний ансамбль «Київ-брас», тріо
«Равісан», М. Сидоренко (орган)
20 – З. а. Н. Лавренова (меццо-сопрано),
І. Харченко (орган)
21 – З. а. Т. Орлова (орган)
22 – Камерний ансамбль «Київ»,
з. а. В. Балаховська (орган),
С. Котко (копартурний бас), з. а. Буряті
Л. Реутова (ф-но)
23 – Н. а. В. Кошуба (орган)
24 – Концерт пам'яті н. а. В. Іконника

Національна філармонія України

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)
19 – Камерний ансамбль «Софія»,
О. Пушкарська (скрипка), н. а. Т. Штонда
(бас), С. Чахоян (сопрано), О. Рівняк
(скрипка), ансамбль дерев'яних духових
інструментів Національного заслуженого
академічного симфонічного оркестру України
20 – Заслужений академічний ансамбль
пісні і танцю Збройних сил України,
з. а. І. Сказіна
21 – Національний заслужений академічний
симфонічний оркестр України, з. д. м.
С. Леонов (диригент), О. Леонов (сопрано)
22 – Н. а. Т. Штонда (бас), А. Тітович (ф-но)
23 – Академічний симфонічний оркестр НФУ,
А. Волчок (ф-но) Швейцарія
25 – Національний камерний ансамбль
«Київські солісти», джаз-квартет

ЦИРК

Національний цирк України

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Нова програма «Цирк нашого дитинства»
(із 22 січня)
Вартість квитків: 50–180 грн

Примітка
У репертуарі можливі зміни.
Початок вистав о 19.00, якщо не
зазначено інший час

МЕГА-ПОЛІГРАФ

п р о в і д н а д р у к а р н я

**Видавничо-поліграфічний комплекс «Мега-Поліграф»
надає широкий спектр послуг**

РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ ТА ДИЗАЙНУ

РЕДАКЦІЙНІ ПОСЛУГИ

ДОДРУКАРСЬКА ПІДГОТОВКА

ДРУКАРСЬКІ ПОСЛУГИ

ПІСЛЯДРУКАРСЬКА ОБРОБКА

ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ

Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел: +38 (044) 581-68-15 (багатоканальний)

<http://mega-poligraf.kiev.ua>

редактор
Руслан ОНОПРІЄНКО

ПІСЛЯМОВА

ВУЛИЧНА КАТАСТРОФА

Ініціатива Вячеслава Кириленка викликала хвилю захоплених відгуків з боку громадських активістів. Очевидно, що українське суспільство, в особі Міністерства культури отримало надійного союзника у подальшій боротьбі за повне очищення мапи України від «привидів комунізму».

Поглянувши у свій паспорт, ледь не кожен мешканець нашої країни побачить, наскільки міцно тоталітарне минуле вплетене в нашу дійсність. Назва вулиці, району, населеного пункту.

Чомусь на перейменування вулиць і населених пунктів, які названі іменами все тих же радянських діячів, в Україні накладене категоричне табу.

Навіть два обласні центри Дніпропетровськ та Кіровоград, що були названі відповідно на честь Григорія Петровського, який від імені УСРР підписав договір про утворення СРСР, та Сергія Кірова, який в Україні взагалі ніколи не був, перейменовувати ніхто не збирається.

Я вже мовчу про райцентри та дрібніші населені пункти. Варто згадати, приміром, скільки років безуспішно місцева громада намагається повернути місту Цюрупинську (перейменоване 1928 року на честь на честь радянського діяча Олександра Цюрупі) історичну назву Олешки. Назви вулиць – взагалі катастрофа...

Під тиском громадськості крига торік хоч трохи скресла в Києві, проте кожнісіньке село, приміром на Київщині, рясніє тоталітарними назвами вулиць...

Вважаю, що зупинятися на пам'ятниках Міністерству культури не варто. Слід проявити законодавчу ініціативу і запропонувати Верховній Раді ухвалити правовий акт про масове перейменування «тоталітарних» вулиць, провулків, площ, сіл, міст...

Уже давно пора починати шанувати героїв, які виборювали українську незалежність.

Іван СІРИЙ

Міністерство культури України у зв'язку зі скороченням чисельності працівників центрального апарату Міністерства культури України скасовує оголошення щодо проведення конкурсу на заміщення вакантної посади головного спеціаліста відділу міжнародного співробітництва та протоколу управління міжнародного співробітництва (на час відпустки по догляду за дитиною), розміщене в газеті «Культура і життя» № 1–2 (1–9 січня 2015 року).
01601, м. Київ, вул. І. Франка, 19, кім. 109.
Телефон для довідок: 234-39-93.

Конкурсна комісія

Пам'ятник пам'ятнику

Антон ФІЛАТОВ

На хвилі політичних подій 2004 року про себе заявив ціла низка художників.

Десятки музикантів і письменників, кілька театральних колективів, група художників «РЕП» та інші. Словом, поряд із «Гринджолами», які дуже швидко девальувалися від «символу Майдану» до символу поганого смаку, після Помаранчевої революції з'явилося і справжнє мистецтво, яке гідно пройшло випробування часом. Однак про Євромайдан такого не скажеш. Сподіваюся, лише поки що...

Політичний шторм 2013–2014 років не відкрив нові імена в мистецтві. Розпочатий внаслідок Євромайдану потік виставок, концертів та арт-проектів пістрявіє вже знайомими художниками. Хоча сьогодні українська культура переживає значно радикальніше переозначення, ніж у 2004 році. І нових імен у мистецтві мало б з'явитися ще більше. Насправді ж усе обмежилося лише скупилими десятком «малокаліберних» художників. Враховуючи масштаб змін у країні, такого поповнення у творчих рядах вкрай недостатньо.

Єдиним на сьогодні арт-проектом, зіставним за масштабом із подіями в Україні, залишається альманах документального кіно «Вавилон'13».

Подібні історичні переломи, звичайно ж, переосмислюються десятиліттями. Але щоб не заблукати за ці десятиліття, потрібно тут і зараз визначити, що відбувається. А цим і займається мистецтво.

Жанна КАДИРОВА. Пам'ятник нового пам'ятника в м. Шаргороді на Вінничині

«Нині триває війна цивілізації з варварами. Цивілізація має підтвердити свій культурний рівень, тому культура в ній – одна з визначальних цінностей... Коли війна закінчиться – необхідно буде довести, за що ми воювали. І тоді повинен з'явитися «культурний спецназ». Саме він підтвердить, що всі події не були імітацією євроінтеграції. Тобто художники повинні пред'явити якийсь культурний продукт. А не так, як у 2005 році», – сказав художник Олег Тістол у недавньому інтерв'ю для «Української культури».

Нинішня потреба в сучасному мистецтві посилюється тим, що саме зараз з'явилася можливість абсолютно самостійно формулювати власний культурний код. До цього він десятиліттями коригувався російською культурною експансією. А вже навіть після розвалу СРСР наші північно-східні сусіди активно впливали на вітчизняне кіно, багато років його фінансували. Те саме можна сказати й про шоу-бізнес. Через відсутність в Україні власного арт-ринку наші художники часто відвозили свої роботи в Росію. А отже, значною мірою були змушені

підлаштовуватися під тамтешні смаки і цінності.

Нині ситуація істотно змінилася. Російські музичні й телевізійні продюсери масово йдуть з України. А наші художники тепер все рідше дивляться на північ і все частіше – на захід.

У культурному просторі України настає затишшя. Почасти через те, що культурна індустрія істотно скоротилася. Частково через загальний шок художників, в який їх увігнала війна і супутні потрясіння. Наприклад, скульптор Олексій Золотарьов зізнався, що за весь минулий рік самостійно створив лише одну роботу – йому було важко сконцентруватися. Триватиме це затишшя доти, доки в нашому мистецтві не будуть сформульовані нові цінності.

Якщо цей процес зазнає фіаско, то на місці пам'ятників Леніну з'являться пам'ятники Шевченку, Небесній сотні і гетьманам. При всій повазі до останніх, – спорудження їх на порожніх нині постаментів про жоден розвиток культурного процесу свідчити не буде.

Якщо ж на цих місцях з'явиться сучасна скульптура, то документ про євроінтеграцію стане не більш ніж формальністю.

Наприклад, одразу від кількох художників, які не спілкуються між собою, чув аргументовану думку, що на постаменті від Леніна на Бессарабській площі в Києві потрібно поставити «Пам'ятник нового пам'ятника» Жанни Кадирової.

Зі зростанням частки заповнення постаментів від Леніних будуть окреслюватися контури нового культурного простору й нових цінностей у мистецтві. Але чи готові ми до цього?

fraza.ua

Газета «Культура і життя»

№ 3 (4626), 15–23 січня 2015 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідомство про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Анатолій СЕРИКОВ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Роман РАТУШНИЙ

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Євген БУКЕТ, Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Наталка ІВАНЧЕНКО, Ігор ЛІХОВИЙ, Наталія ЛІГАЧОВА, Наталія МУСІЄНКО, Лариса НІКІФОРЕНКО, Руслан ОНОПРІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ, Олег СІПКО, Артем СТЕЛЬМАШОВ

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65

Інтернет-портал <http://uaculture.com>

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
Тел.: (044) 581–68–15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498–23–64; +38 (098) 335–99–94

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2015

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2015 р.:
півріччя – 89,19 грн; 3 місяців – 45,42 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 5 000

Ціна договірної

